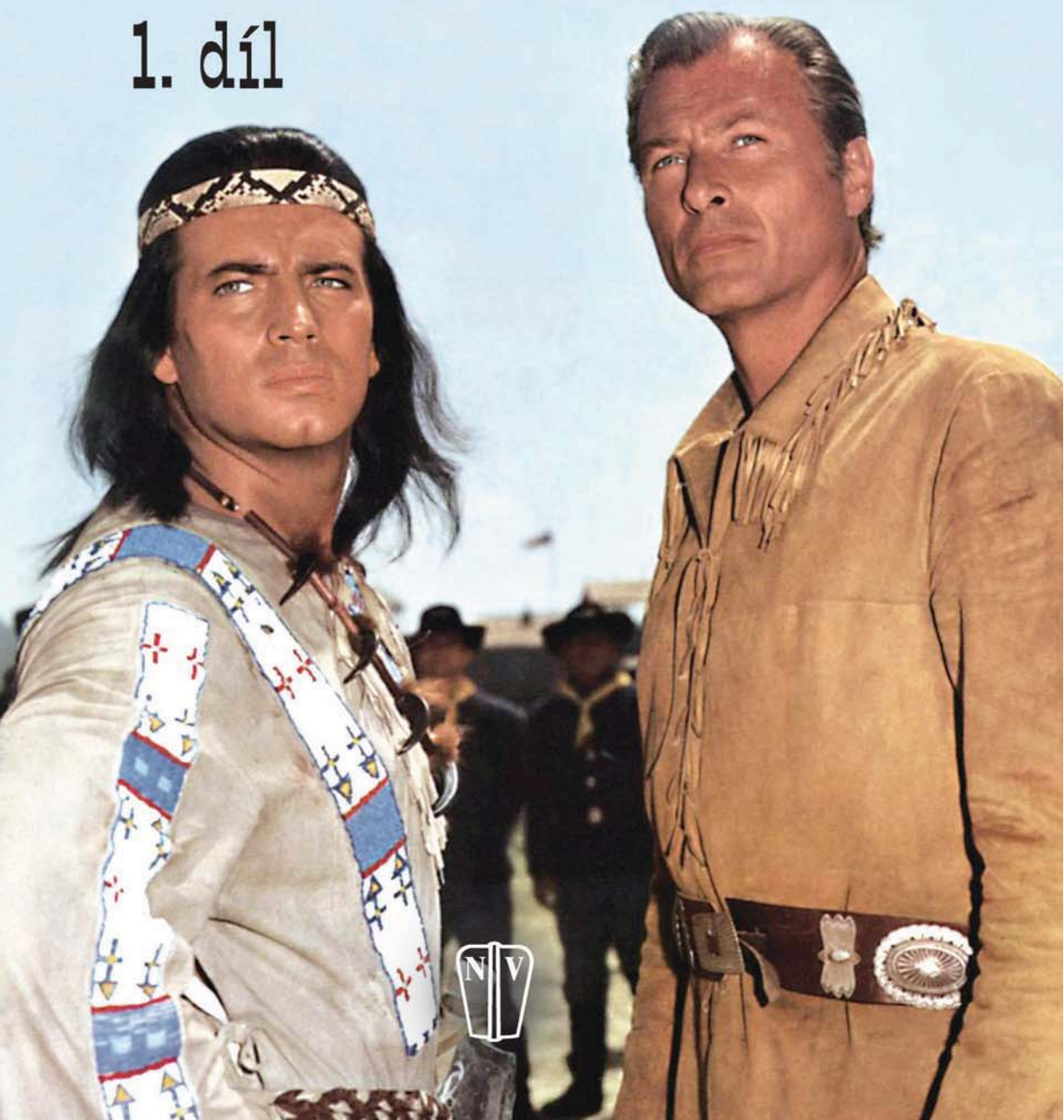

Karel May

VINNETOU

1. díl

Karel May

VINNETOU

1. díl

Karel May

VINNETOU

1. díl

Translation © 1976 by Emanuel Tilsch, Taťána Tilschová – dědicové c/o DILIA
Cover & layout © 2014 by Jiří Pánek
Czech edition © 2014 by NAŠE VOJSKO, s.r.o.
All rights reserved

ISBN 978-80-206-1515-2

1

PUŠKAŘ HENRY

Víš, milý čtenáři, co znamená slovo „greenhorn“? Pro toho, koho bys takto nazval, to je nejvýš neuctivé a ponižující označení. *Greenhorn* je prostě – „zelenáč“ neboli člověk v zemi nový a nezkušený, jenž si musí dávat mimořádně dobrý pozor, aby nějakým nedopatřením někde nenarazil.

Greenhorn je člověk, kterého nenapadne vstát ze židle, když se chce posadit dáma; který pozdraví dřív pána domu, než složí poklonu jeho manželce a slečně dceři; který při nabíjení pušky strká náboje do hlavně obráceně nebo do předovky cpe nejdřív zátku, potom kouli a nakonec prach. *Greenhorn* buď neumí anglicky vůbec, nebo mluví angličtinou velice spisovnou a vypulírovanou. Yankeeská angličtina, nebo dokonce mluva zálesáků jsou pro něj učiněnou hrůzou. Nejdou mu vůbec do hlavy – a tím méně přes jazyk. *Greenhorn* si plete mývala s vačicí a každou obstojně hezkou mulatku pokládá za kvadronku. *Greenhorn* kouří cigaretky a každý sir, který odplivuje žvanec tabáku, se mu hnusí. Když mu nějaký Ir neboli „paddy“, jak se tady říká, vytne pohlavek, běží *greenhorn* ke smírčímu soudci, místo aby

toho chlapa jako správný Yankee na místě odstřelil. *Greenhorn* považuje řápy krocana za stopu medvědí. *Greenhorn* se ostýchá položit si špinavé boty na klín svého spolucestujícího.

Greenhorn s sebou ze samé čistotnosti po prérii vláčí mycí houbu, velkou jako dvě hlavy, a dobrých pět kilo mýdla, a k tomu si přistrčí kompas, který už třetí nebo čtvrtý den ukazuje na všechny možné strany, jenom ne na sever. *Greenhorn* si pečlivě sepíše osm set indiánských slovíček – a když natrefí na prvního rudocha, zjistí, že ony poznámky poslal v poslední obálce domů a místo nich si omylem ponechal dopis. *Greenhorn* si koupí střelný prach – a když chce prvně vystřelit, pozná, že mu dali mleté dřevěné uhlí. *Greenhorn* se pět let učil astronomii – ale i kdyby civěl na hvězdné nebe dalších pět let, nepoznal by ani, kolik je hodin. *Greenhorn* si zastrkuje svůj „bowiák“, dlouhý nůž, za pás tak „šikovně“, že při sehnutí ho špička čepele bodá do stehna. *Greenhorn* rozdělává na Divokém západě tak velký táborový oheň, že šlehá až do korun stromů, a potom se diví, jak ho mohli indiáni objevit a oddělat. Zkrátka a dobře, *greenhorn* je prostě *greenhorn* – a takovým zelenáčem jsem tenkrát byl i já.

Ale nesmíte si myslet, že jsem věděl, nebo aspoň tušil, že se toto urážlivé označení hodí na mě! Kdepak! ... protože nejvýznačnější vlastností každého *greenhorna* je právě to, že za zelenáče považuje vždycky všechny ostatní – jen ne sebe.

Já jsem byl naopak přesvědčen, že jsem mimořádně chytrý a zkušený člověk, protože jsem studoval a nikdy se žádné zkoušky nebál. Můj nedozrálý rozum tenkrát ještě nepochopil, že teprve *život* je tou vlastní a pravou vysokou školou, jejíž žáci jsou zkoušeni každý den a každou hodinu a musejí v daných zkouškách před svým svědomím obstát. Neutěšené poměry ve vlasti, přání rozšířit své znalosti a vrozená činnost mě hnaly přes oceán do Spojených států, kde mladý snaživý člověk měl tenkrát mnohem příznivější podmínky k tomu, aby se dopracoval k úspěchu. Docela snadno bych mohl dostat výhodné a trvalé zaměstnání ve východních státech – ale mne to táhlo na Západ. Pracoval jsem nějaký čas hned tady, hned zas tam, a tak jsem si poměrně brzy vydělal aspoň tolik, abych se celkem slušně vybaven dostal až do města Saint

Louis. Tam mě štěstí zaválo do jedné vystěhovalecké rodiny, u níž jsem potom našel prozatímní útulek jako domácí učitel.

S kýženou rodinou se stýkal jistý *mister* Henry, povoláním puškař, který se svému řemeslu věnoval se zaujetím umělce a byl na ně starosvětsky pyšný. Byl to podivín; v srdci sice velký lidumil, ale navenek hotový grobián, který s každým, kromě té rodiny, zacházel příkře. Utrhoval se i na své zákazníky, a ti ho vyhledávali jediné pro vyhlášenou jakost jeho výrobků. Zahořkl tak asi proto, že ztratil ženu i děti při nějakém strašlivém neštěstí. Sám o tom sice nikdy nemluvil, ale podle některých narážek jsem usuzoval, že šlo asi o nějaký masakr nebo přepadení.

Proč si ten starý člověk našel takové zalíbení zrovna ve mně, v mladém cizinci, to mi bylo záhadou, dokud mi to nevysvětlil sám. Začalo to tím, že najednou docházel do rodiny častěji než dřív; poslouchal, jak učím děti. Po lekci si mě zabral vždycky docela pro sebe – a pak mě jednou dokonce pozval k sobě na návštěvu. Takového vyznamenání se v tomhle městě nedostalo ještě nikomu, a proto jsem se ostýchal tohoto pozvání využít hned. Moje váhání mu ale zřejmě nešlo pod nos, neboť když jsem k němu po několika dnech přišel, vůbec na můj pozdrav „*Good evening*“, „Dobrý večer“, neodpověděl, nýbrž na mě se zakaboněným čelem zavrčel: „Kdepak jste vězel včera, sire?“

„Doma.“

„A předevečírem?“

„Také doma.“

„Pšá! Takové pískle jako vy se přece nikdy nedrží v hníždě! Strká zobák do všeho – jen ne do toho, do čeho má.“

„A kam bych ho měl strkat já, jestli vám je libo mi to prozradit?“

„Zval jsem vás – rozumíte? Už dlouho se vás chystám na něco zeptat.“

„Tak proč jste se tedy nezeptal?“

„Protože jsem ještě neměl chuť, chápete?“

„A kdy ji budete mít?“

„Možná dneska.“

„Tak se tedy klidně ptejte!“ vyzval jsem ho a zároveň jsem se vyhoupl na ponk vedle svěráku, u kterého pracoval.

Podíval se mi udiveně do tváře a zavrtěl hlavou, jako by nevěřil vlastním uším. „Klidně! Jako bych musel *greenhorna* napřed prosit o dovození, když s ním chci mluvit!“

„Greenhorna?“ opakoval jsem dost nadurděně, protože jsem se tím označením cítil hluboce uražen. „Doufám, *mister* Henry, že vám to slovo jen tak bezděky vyklouzlo z úst!“

„Ale co vás nemá, sire – kdepak! Řekl jsem to s plným vědomím i rozmyslem. Vy *jste greenhorn* – puncovaný! Knih jste si napsal do hlavy dost, jen co je pravda. Je to úžasné, co všechno se musíte tam za vodou naučit. Takovýhle cucák – a on ví, jak daleko jsou od nás hvězdy a co napsal král Nabukadnézar na zeď a co váží vzduch, který se přece vůbec nedá vzít do ruky! A protože to ví, představuje si, kdoví jak je chytrý! Ale jen si strčte nos do života – rozumíte? – a mějte ho tam takových nějakých padesát let, a pak uvidíte, v *čem* spočívá pravá moudrost. Co víte doted, to nic není – *vůbec* nic. A co doted umíte, to je ještě víc k ničemu. Vždyť vy ani neumíte střílet!“

Řekl to mimořádně pohrdavě a s takovou jistotou, jako by pro to měl důkazy.

„Střílet?“ opakoval jsem a zasmál jsem se. „Tak na *tohle* jste se mě chtěl zeptat?“

„Ano. – Odpovězte!“

„Půjčte mi nějakou dobrou pušku, a pak vám odpovím, jinak ne.“

Odložil hlaveň, na které pracoval, vstal, přistoupil těsně ke mně a nevěřícně si mě prohlížel. „*Vám* půjčit pušku, sire? – Ani mě nenapadne! Moje zbraně patří jen do *takových* rukou, které mi s nimi udělají čest!“

„Přesně *takové* ruce mám *já*,“ prohlásil jsem klidně.

Hodil po mně okem, posadil se a začal zase pracovat na hlavni. Přitom si bručel: „Takový *greenhorn*! Divže člověk z té jeho drzosti nevyletí z kůže!“

Nechal jsem ho být, protože jsem ho už znal. Vytáhl jsem doutník a zapálil jsem si.

Asi čtvrt hodiny bylo ticho. Déle to ale nevydržel. Zvedl hlaveň proti světlu, začal ji prohlížet a přitom mudroval: „Střílet je totiž těžší než koukat na hvězdy nebo luštit staré klínové písmo... Nevěříte? Měl jste už vůbec někdy nějakou pušku v ruce?“

„Často.“

„A také jste zamířil a vystřelil?“

„To si myslím,“ zasmál jsem se pobaveně.

„A dokonce jste snad trefil, ne?“

„Samozřejmě!“

Rychle spustil hlaveň, kterou prohlížel, a znovu se na mě zadíval.

„Tak vy jste *samozřejmě* trefil! A můžete mi říct co?“

„Přece cíl!“

„Cože?! – To mi chcete vážně vyprávět takové pohádky?“

„Nikoliv ‚pohádky‘, nýbrž pravdu. Je to tak.“

„Čert vás vem, sire! Kdo se má ve vás vyznat? Vsadil bych se, že netrefíte ani zeď pět krát deset metrů. Všechno se ve mně vaří; nejsem přece žádný váš žáček, abyste si ze mě tropil šašky. Takový *greenhorn* a knihomol jako vy aby uměl střílet! Aby měl při tom šudýrování čas se to naučit! Víte co? – Vezměte si tu starou bouchačku tamhle ze zdi vzadu a zkuste s ní zamířit. Je to medvědobijka – nejlepší, jakou jsem kdy měl v ruce.“

Sundal jsem ze skoby kulovnici, na kterou ukázal, a zalíčil jsem.

„Tak moment – copak je to?!“ zvolal Henry a vyskočil. „Vždyť vy s tou bouchačkou máváte jako s nějakou plácačkou – a je to přece nejtěžší puška, jakou znám! To máte takovou sílu?“

Místo odpovědi jsem ho uchopil pevně za opasek a pravou rukou jsem ho vyzvedl nad hlavu.

„K čertu!“ vykřikl. „Pusťte mě! Vždyť vy máte ještě větší sílu než můj Bill.“

„Váš Bill? Kdo je to?“

„To byl můj syn, kterého... Ale nechme toho: je mrtvý, stejně jako ostatní. Jste mu postavou hodně podobný, i oči a ústa máte jako on. Proto jsem vás také... Ale co – po tom vám nic není!“

Tvář mu zastínil výraz hlubokého smutku. Setřel si ho rukou a potom už pokračoval svým obvyklým tónem: „S takovými svaly, sire, jste ukrutně pochybil, že jste se dal na studium. Vy jste měl sportovat!“

„To jsem také dělal.“

„Boxoval?“

„To u nás není v módě. Ale cvičit a zápasit, to je moje.“

„A což jízda na koni?“

„Také!“

„A šerm?“

„V tom jsem dělal jeden čas instruktora.“

„Neříkejte, sire!“

„Chcete to zkusit?“

„Díky. To už stačí. Musím přece také pracovat. Posad'te se zase!“

Vrátil se ke svému svěráku a já se posadil. Vypadalo to, že se Henry hluboce zamyslel nad něčím vážným. Pojednou zvedl hlavu od práce a zeptal se: „A co matematika – ovládáte ji?“

„Tu jsem měl skoro nejradši.“

„A algebru, geometrii?“

„Samožřejmě.“

„Zeměměřičství?“

„V tom jsem se ze záliby dokonce cvičil a pomáhal při různém trigonometrickém vyměřování vzdáleností i výšek. Ale že bych byl vyučený zeměměřič, to tvrdit nechci.“

„No dobrá, dobrá!“

„Proč se na to ptáte, *mister* Henry?“

„Asi k tomu mám svůj důvod, ne? Až přijde čas, tak se ho dovíte také. Ale napřed musím mít jistotu, že umíte střílet.“

„Tak si mě vyzkoušejte!“

„Také že ano! Kdypak začínáte zítra ráno vyučovat?“

„V osm.“

„Tak přijd'te v šest sem ke mně.“

„Proč tak brzy?“

„Protože se už nemůžu dočkat, abych vám ukázal, jaký jste *greenhorn*! Teď už ale dost o tom. Mám důležitější věci na práci.“

Podle všeho byl už s prací na hlavní hotov, jelikož se teď pustil do pilování hran na jakémisi mnohostranném kusu železa. Viděl jsem, že v každé z těch četných plošek je vyvrtána díra. Občas si tuto svou práci prohlížel s *takovou* zálibou, že mu až rozkoší zářily oči. Málem zapomněl, že tam vůbec ještě jsem.

„To bude také něco k pušce, *mister* Henry?“ zeptal jsem se.

„Ano,“ odpověděl nepřítomně, jako by mě sotva vnímal.

„To je divné – žádný takový systém neznám,“ namítl jsem.

„Bodejť, to rád věřím. Teprve se rodí. Bude to systém Henry.“

„Tedy vynález?“

„Ano.“

„Tak odpusťte, že jsem se ptal. Je to jistě tajemství!“

Dlouho otáčel železem na různé strany, prohlížel všechny ty díry, jednou přiložil železo k hlavni a nakonec řekl: „*Je to tajemství; ale chci vám věřit, že umíte mlčet, i když jste puncovaný greenhorn, jak vidím. Proto vám prozradím, co z toho bude. Bude to kulovnice-opakovačka na pětadvacet ran.*“

„Není možná!“ divil jsem se.

„Držte zobák! Nejsem tak hloupý, abych si začínal s nemožnostmi!“

„Ale to byste přece musel mít právě tolik komor na náboje!“

„A nemám snad?! Jenže jenom jednu komoru jako zásobník. Je to právě *tenhle* kus železa.“

„Hmm... V puškařství se sice nevyznám – ale řekněte: Nerozpálí se příliš ta hlaveň při tolika ranách?“

„Bez obav! I materiál té hlavně je mým tajemstvím. Ostatně, těch pětadvacet ran se nemusí vystřílet vždycky najednou, nemyslíte?“

„To je pravda.“

„Tak vidíte! Tímhle kusem železa bude otáčet zvláštní mechanismus. Pětadvacet otvorů je pětadvacet nábojů. Při každé ráně se komora pootočí a zasune do hlavně další náboj. Dlouhá léta jsem nad tím koumal, a ne a ne se to povést. Ale teď už to vypadá slibně. Kouká z toho pro mě velká sláva a fůra peněz!“

„A pořádně špatné svědomí!“

Užasle na mě pohleděl a potom vybuchl: „Co do toho, k sakru, pletete nějaké svědomí?“

„Myslete trochu! Až vyrobíte tu svou opakovačku na pětadvacet ran a bude si ji moct koupit kdejaký lump, na prériích a v lesích i kaňonech vypuknou hotová jatka – budou tam indiány odstřelovat hromadně jako kojoty. To si chcete vzít na svědomí?“

Zaraženě na mě zíral, ale neřekl na to ani slovo.

„Takováhle vražedné zbraně snadno prodáte stovky a tisíce a ti bezohlední čarostřelci pak budou masakrovat mustangy a bizony po *statisících*! Vytlučou všechnu zvěř, na celém Západě poteče krev proudem – a zakrátko nebudou mít rudoši kouska obživy!“

„Hrome!“ vybuchl nyní. „To jste k nám opravdu přijel z Evropy teprve teď?“

„Ano.“

„A předtím jste tady vážně nikdy nebyl?“

„Ne.“

„Jste tedy *stoprocentní greenhorn*. A takovýhle si mi tady dovoluje kázat jako nějaký praotec všech indiánů! Snad si nemyslíte, človíčku, že si chci otevřít továrnu na pušky! To mě ve snu ani nenapadlo, sire. Doposud jsem si ještě vždycky stačil na živobytí vydělat sám – a nemíním na tom nic měnit! Ale teď se klid'te hezky domů! Pro dnešek to skončíme. Nemám chuť poslouchat nějaké pískle, které ještě neumí ani lítat, a už chce poučovat!“

Neměl jsem mu takové řeči za zlé. Dost jsem ho už znal, a věděl jsem, že to se mnou myslí dobře. Proto jsem se srdečným potřesením rukou a s klidným srdcem odešel.

Tenkrát jsem ještě netušil, jak důležitým mezníkem pro mě bude tento večer ani jak významnou úlohu bude v mém pozdějším životě hrát ta těžká medvědobijka i její dosud nedohotovená opakovačka. Ale na zítřejší ráno jsem se těšil, protože střílet jsem už uměl opravdu dobře – a byl jsem přesvědčen, že před svým starým přítelem obstojím se ctí.

Ráno přesně v šest jsem byl u něho.

Už na mě čekal. Uvítal mě posměšně: „Pěkně vítám, sire! Tváříte se nějak vítězoslavně! Myslíte, že se trefíte do té zdi, co jsem o ní včera mluvil?“

„To doufám!“

„Dobře – tak jdeme na to! Já si vezmu něco lehčího; pro vás mám tu medvědobijku. Mně se s takovou tíhou vláčet nechce.“

Přehodil si přes rameno lehkou dvouhlavňovou kulovnici a vedl mě na svou střelnici. Tam obě ručnice nabil a sám ze své dvakrát vystřelil. Potom přišla řada na mě.

Sice jsem medvědobijku neznal, přesto hned první rána škrábla okraj černého. Druhá seděla již lépe a třetí trefila *přímo* křížek v černém středu. Další koule potom všechny proletěly dírou, kterou provrtal můj třetí výstřel. Henryho údiv s každým výstřelem rostl. Musel jsem vyzkoušet i jeho kulovnici; a když byl výsledek stejně dobrý, neznal puškařův úžas mezí.

„Bud' máte z pekla štěstí, sire, nebo jste rozený zálesák! Takhle střílet jsem žádného *greenhorna* ještě neviděl!“

„S peklem nemám nic společného, *mister* Henry,“ zasmál jsem se, „a ani mít nechci!“

„Pak je tedy vaším úkolem, ba dokonce vaší *povinností* se zálesákem opravdu stát! No, uvidíme, co se dá z takového *greenhorna* udělat! Na koni jezdit snad umíte také?“

„Když to musí být...“

„Když to musí být? Tedy asi ne tak dobře, jako střílíte...“

„Hmm... Vždyť na tom nic není. Nejhorší je dostat se nahoru. Jak už jednou sedím na hřbetě, neshodí mě žádné zvíře.“

Podíval se na mě pátravě, má-li to brát vážně, nebo jestli si dělám legraci, ale z mé nenucené tváře nic nevyčetl.

„To jako myslíte, že se udržíte za hřívu?“ zeptal se. „V jednom máte ale pravdu – nahoru to jde hůř. Zato dolů to jde moc lehko a rychle, protože *to* už obstará kůň sám.“

„Snad u jiného – ale ne u mne!“

„Ale?! Nemáte chuť mi to předvést?“

„Proč ne?“

„Tak pojd'te. Je sedm – máte tedy ještě hodinu čas. Znáte Jima Kernera, co obchoduje s koňmi? Ten má ryzáka, který se vám o to jistě postará.“

Vrátili jsme se do města a zastihli koňáře na jeho jízdním dvoře, obklopeném stájemí. Ihned nám vyšel v ústrety a ptal se, co bychom rádi.

„Tenhle mladík tvrdí, že ho žádný kůň neshodí ze sedla,“ řekl Henry. „Nepůjčil byste mu na chvilíčku svou fuksu, *mister* Kernere?“

Koňář si mě přeměřil a pak ochotně přikývl. „No, figuru by na to měl. Ostatně, tihle mladí si jen tak lehce vaz nezlámou. Jestli si pán chce zkusit fuksu, tak prosím.“

Na jeho příkaz vyvedli dva čeledínové osedlaného ryzáka ze stáje. Už při chůzi sebou škubal tak, že mi starý Henry začal můj úmysl rozmlouvat. Ale já se jednak nebál a jednak jsem to považoval za otázku cti. Požádal jsem o bič; a když mi připnuli ostruhy, po několika pokusech jsem se vyšvihl do sedla. V tu ránu čeledínové uskočili stranou, protože ryzák začal své rodeo: Vyskočil všema čtyřma do vzduchu, potom zase bokem – ale já se přesto v sedle udržel. Jakmile se mi podařilo postavit se do třmenů, začalo zvíře vyhazovat, že takto snad v životě ještě nevyvádělo. Nakonec se hnalo ke zdi, aby mě k ní přimáčklo a zbavilo se mě aspoň takhle. Bičem jsem však koně donutil vrátit se zpátky doprostřed jezdeckého dvora – a teď začal ten pravý tuhý boj. Musel jsem vynaložit všechnu zkušenost a obratnost, jaké jsem tehdy měl (a nebylo toho zrovna moc), ale hlavně sílu stehén, než jsem přivedl zvíře k rozumu a stal se vítězem. Když jsem konečně seskočil, důkladně se mi třáslы nohy, avšak kůň byl zpocený, div ne schvácený, a od huby odfrkoval chomáče pěny. Poslouchal teď ovšem na sebemenší stisk koleny.

Koňář poručil ihned ho přikrýt houněmi a pomalu provádět po dvoře. Potom se otočil ke mně: „To jsem nečekal, mladý muži. Myslel jsem, že vás shodí hned prvním skokem. Jestli byste měl někdy chuť toho divocha trochu projezdit a nadobro ho zkrotit, nechám si to za nějaký ten dolar líbit. Není to žádný laciný kůň – jen potřebuje trochu zklidnit!“

Na dvoře nepromluvil Henry ani slovo; ale když jsme se vraceli domů, najednou se zastavil a spráskl ruce: „Kdo vás to, proboha, naučil, sire?“

„Osud. Jednou pode mě podstrčil polodivokého uherského hřebce, na kterého si nechtěl nikdo jiný sednout.“

„Pěkně děkuju; to já mám pod sebou raději svoje křesílko. Ale jen tak nadarmo jsem si vás nepřezkoušel – to se spolehněte!“

Dva další dny se neukázal; objevil se ale třetí den odpoledne, protože věděl, že tou dobou mám volno.

„Nemáte chuť se trochu projít?“ zeptal se.

„A kam by to bylo?“

„K jednomu gentlemanovi, který by vás rád poznal.“

„*Mne?* A proč?“

„Protože ještě neviděl žádného *greenhorna*.“

„To беру. Ať tedy něco vidí.“

Zatímco jsme se chvíli jen tak procházeli ulicemi, tvářil se Henry trochu poťouchle – a pak mě najednou strčil do jakýchsi skleněných dveří. Jen tak tak jsem na nich ještě stačil zahlédnout slovo „zeměměřičství“.

Tři pánové, kteří seděli uvnitř, Henryho přivítali velmi přátelsky a mě s neskryvanou, ale zdvořilou zvědavostí. Po stolech byla rozložena spousta plánů a map a mezi nimi rozličné měřicí přístroje.

Co tou návštěvou můj přítel sledoval, mi nebylo jasné. Zpočátku to vypadalo, jako že sem přišel jen tak „na kus řeči“, jak se říká. Hovor se brzy živě rozproudil a bylo docela přirozené, že se po chvíli stočil i na předměty a pomůcky, jichž byla místnost plná.

Henry se dnes nějak mimořádně zajímal o zeměměřičství: na všechno se mě vyptával, a já mu ochotně vysvětloval, jak se s tím kterým přístrojem zachází a jak se takové mapy a plány kreslí. Byl jsem opravdu puncovaný *greenhorn*, že jsem ho hned neprokoukl. Když jsem se totiž nakonec dal strhnout k výkladu o souřadnicích, o polární a diagonální metodě, o perimetrickém a trigonometrickém vyměřování a tak dále, teprve po chvíli jsem si všiml, jak si ti tři s mým přítelem tajně přikývají, a začalo mi to být nápadné. Zvedl jsem se, abych Henrymu naznačil, že bych už rád odešel; a Henry se nijak nezdráhal. Rozloučili se s ním – a teď i se mnou – ještě přátelštěji, než nás přijali na začátku.

Sotva jsme od té kanceláře odešli natolik daleko, aby nás nebylo vidět, Henry se zastavil a oči mu zářily uspokojením, když mi položil ruku na rameno: „Sire, brachu, člověče, chlapče zlatá, *greenhorne*, udělal jste mi radost! Jsem na vás doslova hrdý!“

„Hrdý? – A proč?“ podivil jsem se.

„Protože jste překonal všechna moje i jejich očekávání!“

„Jaká očekávání? Nerozumím vám...“ žasl jsem dál.

„Je to přece docela jednoduché: Nedávno jste se zmínil, že trochu rozumíte zeměměřičství. Tak jsem vás zavedl k těmhle svým dobrým známým, aby se vám podívali krapet na zoubek, jestli se jen tak nevytahujete. A vy jste obstál výborně! Opravdu, nemluvíte do větru.“

„Kdybyste myslel, *mister* Henry, že jsem něčeho takového schopen, nikdy bych k vám už nevzkročil!“ Cítil jsem se dotčený.

„Nedejte se vysmát! Přece nezkazíte starému člověku tu radost, když vás vidí – už jen kvůli tomu, že jste tak podobný mému synovi. Abych nezapomněl – byl jste snad potom ještě někdy u toho koňáře?“

„Chodím tam dnes a denně, vždycky ráno.“

„A zajíždíte mu tu fuksu?“

„Ano.“

„A bude z toho koně něco?“

„To bych řekl! Jen se obávám, zda s ním příští kupec něco svede. Je zvyklý jenom na mě, a každého jiného shazuje.“

„To mě těší – *nesmírně* těší! Ten ryzák tedy nakonec nechce nosit nikoho než *greenhorny*! Pojd'te – znám tamhle v ulici jednu výbornou hospůdku. Tu vaši skvělou zkoušku musíme přece zapít!“

Nevěřil jsem vlastním uším. Ten podivín a samotář, vždycky tak zdrženlivý, byl najednou jako vyměněný – a chce dokonce jíst ve veřejné místnosti! Ale co má pořád s tou zkouškou? Už mě to slovo také napadlo, ale nepřikládal jsem tomu význam.

Od té chvíle ke mně přicházel Henry denně, jako k nějakému vzácnému příteli, kterého má brzy ztratit. Přesto mi nedovolil, abych kvůli tomu zpyšněl, protože jakýkoli projev podobného pocitu ve mně dovedl okamžitě udusit tím urážlivým označením „*greenhorn*“. Zároveň se kupodivu změnilo i chování celé rodiny ke mně – rodiče byli jaksi pozornější a děti něžnější a přítulnější.

Asi dva týdny po té zvláštní návštěvě v zeměměřičské kanceláři mě paní domu pozvala, abych povečeřel s rodinou, ačkoli jsem právě ten den měl mít večer volno. Odůvodnila to tím, že přijde i *mister* Henry a dva další pánové, z nichž jeden je proslulý zálesák jménem Sam Hawkens. Jakožto *greenhorn* jsem to jméno ještě neslyšel; přesto jsem se těšil, že poznám prvního opravdového, a dokonce *proslulého* zálesáka.

Krátce před večeří jsem přistihl malou, pětiletou Emmu při nějaké nezbednosti; a když jsem zdvihl prst, abych ji pokáral, rozhodla se odčinit svůj přestupek tím, že mi prozradí jedno tajemství. Zdvihl jsem ji k sobě – a tu mi zájímavě pošeptala, že ta večeře je na *rozloučenou* se mnou!

Co je to za nápad?! – „Na rozloučenou se mnou“? Opakovala to sice ještě jednou, ale kdoví jak k tomu to dítě přišlo! Jen jsem se tomu zasmál. Ale vtom už bylo v předsíni slyšet hlasy – zřejmě přišli všichni tři hosté společně (domluveni, jak jsem se dověděl později). A vzápětí mi už Henry představoval mladého, trochu škrobeného a nemotorně vyhlížejícího muže jménem *mister* Black a po něm i toho zálesáka Sama Hawkense.

Ale ten zálesák! Přiznávám se bez mučení, že jsem asi moc duchaplně nevypadal, když jsem tak na něj udiveně civěl a prohlížel si ho. Takovou figuru jsem totiž předtím ještě v životě neviděl! I když byl dost nápadný už sám o sobě, v tomhle načechráném salonku to byla úplná pěst na oko, jak tu tak stál v klobouku a s puškou v ruce. Představme si takovýto zjev:

Pod žalostně zplihlou krempou plstěné hučky, nad jejímž stářím, barvou i tvarem by si marně lámal hlavu i nejchytřejší detektiv, trčel ze štětky střapatých černých vousisek ukrutánský nos, který by se byl svými rozměry klidně hodil za ručičku na kterékoli sluneční hodiny. Zasluhou tohoto bujného porostu a tak marnotratně dimenzovaného čichového orgánu nebylo z ostatního obličejce vidět už nic než dvě malá bystrá očka, nadaná mimořádnou pohyblivostí, která si mě šibalsky prohlížela – zřejmě stejně pozorně, jako jsem si já prohlížel jeho. Hlava seděla na těle schovaném až skoro po kotníky ve starém loveckém kabátě ze skopovice, ušitém zřejmě pro osobu mnohem statnější, mužík v něm tedy vypadal spíš jako dítě pro zábavu navlečené do dědečkova županu. Z tohoto více než dostačujícího obalu prokukovaly vyzáblé křivé nohy, navlečené do prastarých roztřepených indiánských nohavic, a zpod kabátu čouhaly *tak* rozměrné „püllitry“, že v nouzi by se v nich snad byl schoval jejich majitel i celý.

V ruce držel tento proslulý zálesák bouchačku, které bych se já osobně byl chopil jen s krajní opatrností. Podobala se spíš klacku než pušce. Prostě – krutější karikaturu prérijního lovce jsem si v tom okamžiku opravdu těžko dovedl představit.

Když si mě mužík dostatečně prohlédl, slabým dětským hláskem se obrátil na puškaře: „Tak to je ten mladý *greenhorn*, co jste mi o něm vyprávěl, *mister* Henry?“

„Ano,“ přisvědčil tázaný.

„Docela se mi zamlouvá. Doufám, že se mu bude Sam Hawkens zamlouvat také, hihihih!“

Sotva dozněl tento pisklavý, nanejvýš svérázný smích – který jsem od něho později slyšel ještě tisíckrát –, otočil se ke dveřím, které se v tom okamžiku otevřely. V nich se objevil pán domu s manželkou a oba pozdravili lovce způsobem, ze kterého se dalo soudit, že se s ním už znají. Potom nás zvali dál do jídelny.

Nenechali jsme se dvakrát pobízet – ale Sam Hawkens si k mému údivu vůbec neodložil. A když jsme zasedli ke stolu na vykázaná místa, ukázal s bohorovným klidem na svůj „střelný klacek“.

„Pořádný zálesák svou flintu nikdy nespustí z očí. A já svou statečnou Lízu teprve ne. Pověším si ji třeba semhle na kliku od okna.“

Později jsem se dověděl, že někteří zálesáci opravdu mají ve zvyku zacházet se svou zbraní jako s živým tvorem, a dávat jí dokonce jméno. Když tedy pušku pověsil, chtěl na ni odložit i svou hučku. Ale jak ji zvedl, viděl jsem ke svému zděšení, že mu pod ní zůstaly viset i všechny vlasy. Pohled na tu holou, krvavě červenou lebku byl opravdu otřesný. Paní i děti strašlivě vrískly, ale mužik se k nám otočil a docela klidně vysvětloval: „Nic se nelekejte, mylady; já jsem také *míval* vlastní vlasy... Plným právem a se ctí jsem je nosil už od plínek a žádný překrucovač paragrafů se neodvážil upřít mi je. Jenže, jednoho dne mě překvapilo dvacet Pónýů a ukradlo mi mé vlasy i s kůží. Byl to pro mě po čertech nepříjemný pocit, ale šťastně jsem to přečkal, hihihih! Tak jsem se pustil do Tekamy a koupil si tam nový skalp. Říkali tomu ‚paruka‘, jestli se nepletu, a stálo mě to tři tlusté svazky bobřích kůží. Už jsem si na to zvykl; je to o moc pohodlnější než dřív, obzvlášť v létě. Když se potím, můžu si to klidně sundat, hihihih!“

Pověsil klobouk k pušce a natáhl si paruku zase na hlavu. Teprve potom svlékl kabát a přehodil ho přes židli. Byl to kabát tisíckrát spravovaný: jedna záplata našitá na druhé, byl tedy tak tlustý a nepoddajný, že ho snad nedokázal prostřelit žádný indiánský šíp.

Ted' se nám zjevily v plné kráse lovcovy tenké křivé nohy a nad nimi kožená lovecká vesta s opaskem, za kterým trčely nůž a dvě pistole.

Když si přistrčil židli ke stolu, mrkl chytrácky napřed po mně a potom po paní domu a zeptal se: „Než se pustíme do jídla, bylo by snad dobré, aby mylady tomuhle *greenhornovi* vysvětlila, o co vlastně jde, jestli se totiž nepletu.“ Obrat „jestli se nepletu“ byl zřejmě jeho oblíbenou frází.

Paní domu přikývla, otočila se ke mně a ukázala na nejmladšího hosta: „Asi ještě nevíte, sire, že tady pan Black je vašim nástupcem, že?“

„Mým *ná-stup-cem*?“ vykoktal jsem zaraženě.

„Ovšemže. Protože se s námi loučíte, museli jsme se poohlédnout po novém učiteli.“

Dnes blahořečím osudu, že mě v tom okamžiku nikdo nefotografoval, protože jsem ve svém ohromení jistě vypadal pořádně přihloupě.

„Už je to tak, sire,“ přikývla s úsměvem, ačkoliv *mně* do smíchu vůbec nebylo. „Měl jste nám to sice ohlásit předem, ale nechceme vám dělat těžkosti, protože vás máme docela rádi. Je nám opravdu líto, že nás opouštíte – ale upřímně vám přejeme na vaši zítřejší cestu všechno nejlepší.“

„Na *zítřejší* cestu?! – Já někam pojedu?“ soukal jsem ze sebe těžce.

Tu mě Sam Hawkens, který stál vedle mě, pleskl dlaní do ramene a zasmál se: „Ano! – Přece se mnou na Divoký západ, když jste se při té zkoušce tak *skvěle* vyznamenal, hihihhi! Ostatní zeměměřiči odjíždějí dnes, a nemůžou na vás čekat. Musíte zkrátka jet s námi. Dick Stone, Will Parker a já jsme najatí jako vaši vůdci – pořád proti Kanadce nahoru až do Texasu. Moc pochybuji, že chcete zkysnout tady v Saint Louisu a zůstat nadosmrti *greenhornem*, jestli se nepletu!“

To mi otevřelo oči! – Všechno bylo předem dohodnuté! Ta zeměměřičská kancelář!

Ani jsem se už nemusel na nic ptát, protože milý starý Henry ke mně zatím přistoupil a stiskl mi pravici: „Už jsem vám přece říkal, proč vás mám rád, sire. Jste tady sice u moc hodných lidí, ale učitelování v rodinách není nic pro vás. Vy musíte na Západ! Proto jsem se bez vašeho vědomí obrátil na železniční společnost Atlantic and Pacific, aby si vás přezkoušeli. A vy jste obstál na výbornou! Tady máte – tohle je váš přijímací list.“

Mrkl jsem na smlouvu a cifře mého budoucího platu jsem ani nemohl uvěřit.

Puškař ale pokračoval: „Potřebujete také dobrého koně. Proto jsem koupil toho ryzáka, kterého jste sám zkrotil. Ať vám dobře slouží. A potřebujete i dobrou zbraň. Rozhodl jsem se dát vám tu svou medvědobijku, která mi není k ničemu, protože je na mě moc těžká, a se kterou vy ovšem umístíte každou ránu do černého. Tak co tomu říkáte, sire?“

Ohromením jsem ze sebe nemohl vypravit ani slovo; ale když jsem konečně našel řeč a pokoušel se ty dary odmítnout, byla veškerá moje snaha marná. Ti hodní lidé si umínili, že mi udělají radost – a moje tvrdošíjné odmítání by se jich mohlo hluboce dotknout. A paní domu, aby udělala všem dalším úvahám konec, zasedla ke stolu a my museli následovat jejího příkladu. Při jídle se nesmělo o mých záležitostech mluvit.

Teprve po večeři jsem se dověděl vše ostatní: Dráha měla vést ze Saint Louisu přes indiánské území Oklahomu, Nové Mexiko, Arizonu a Kalifornii až na pobřeží Tichého oceánu. Trasa se vyměřovala po úsecích. Já měl ještě se třemi dalšími geometry pracovat pod vedením vrchního inženýra v úseku, který ležel mezi prameny dvou řek – Červené a Kanadky. Sam Hawkens, Dick Stone a Will Parker nás měli dovést až na místo, kde najdeme celou četnu neohrožených zálesáků, kteří budou dbát o naši bezpečnost. Kromě toho jsme měli zaručenou ochranu od všech vojenských posádek v pevnostech. I když jsem se vše dověděl na poslední chvíli, uklidňovalo mě vědomí, že se společnost postarala o celou moji výstroj, a tak mi už nezbývalo nic jiného než se svým příštím spolupracovníkům představit. A proto mě Henry a Sam Hawkens také bez otálení dovedli do bytu vrchního inženýra, kde už na mě všichni čekali a přátelsky mě mezi sebe přijali.

Když jsem se druhý den ráno rozloučil s rodinou, v níž jsem učil, šel jsem ještě poděkovat starému Henrymu – ale puškař mě skoro nepustil ke slovu. Jen mě popadl srdečně za ruce a svým drsným, ale dobráckým způsobem moje díky odmítal: „Šetřete si jazyk, sire! Posílám vás tam beztak jen proto, aby si moje stará dobrá medvědobijka mohla zase párkrát

štěknout. Jestli se sem někdy vrátíte, přijďte mi povědět, jak jste se tam oháněl! Pak se ukáže, jestli jste ještě pořád tím, čím jste byl doteď a čemu jste pořád nechtěl věřit; že jste totiž – *greenhorn* jako vystřižený z čítanky!“ A s těmi slovy mě vystrčil ze dveří.

Ale ještě než je stačil dovřít, zahlédl jsem v jeho očích slzy.

2

GREENHORN NA PRÉRII

V polovině září jsme pracovali venku už tři měsíce – ale pořád jsme svůj úkol ještě nesplnili; kdežto z ostatních úseků se party zeměměřičů většinou už vrátily domů.

První důvod našeho zpoždění tkvěl v tom, že jsme pracovali v mimořádně obtížném terénu. Jiné skupiny měly trasu víceméně danou buď tokem řeky, nebo polohou průsmyků, zatímco my jsme museli oblast mezi oběma řekami pracně a zdlouhavě prozkoumávat, než bylo možné vůbec začít trasu vytyčovat. Znamenalo to dlouhé jízdy, namáhavé putování a nesčetné kontrolní přeměřování, přičemž jsme si museli počínat nejvýš opatrně, protože to bylo navíc i sporné území tří indiánských kmenů, před kterými jsme se museli mít na pozoru. Kajo-vové, Komančové ani Apačové totiž stavbě dráhy nepřáli; proto jsme se také ani nemohli živit lovem, neboť tím bychom na sebe rudochy upozornili. Museli jsme spoléhat hlavně na zásobování volskými potahy ze Santa Fé – to však nebylo pravidelné, a my jsme museli na povozy ne-jednou čekat, což nás zdržovalo v práci.

Druhý důvod spočíval ve složení naší party. Zmínil jsem se už, že v Saint Louisu mě vrchní inženýr a ostatní tři zeměměřiči přijali přátelsky. Doufal jsem tedy v nejlepší soulad – ale dožil jsem se bohužel zklamání.

Moji spolupracovníci byli kovaní Yankeeové, kteří ve mně viděli toho nejzelenějšího *greenhorna* – a také mi to soustavně dávali najevo. A nejenže měli na práci obě ruce levé – dokonce ani s jejich vědomostmi to nebylo zrovna nejskvělejší, a tak nejtěžší úkoly ochotně přenechávali mně a sami si ulehčovali život, jak nejlépe mohli. Práce je nezajímala – šlo jim hlavně o peníze.

Náš vrchní inženýr, *mister* Bancroft, byl z nich ještě nejzkušenější; bohužel se ale ukázalo, že se moc rád dívá na dno sklenice. Od chvíle, co nám ze Santa Fé dovezli pár soudků pálenky, věnoval mnohem větší pozornost *jim* než měřicím přístrojům a kolikrát proležel namol opilý i celý den někde v trávě. Kořalku jsme museli, stejně jako proviant, platit všichni společně, a proto ostatní tři zeměměřiči: Riggs, Marcy a Wheeler, aby nepřišli zkrátka, pili s Bancroftem jako o závod. A já, který jsem byl zásadním nepřítelem alkoholu, jsem zůstal vlastně na všechnu práci sám, zatímco ti čtyři gentlemani střídavě buď pili, nebo svou podroušenost či opici vyspávali. Vděku jsem se ovšem za svou námahu od nikoho nedočkal; ještě tak Wheeler byl ochoten uznat, že to táhnu za ně, ačkoli to není moje povinnost.

Že za takových poměrů šla naše práce kupředu jen hlemýždím tempem, není třeba zdůrazňovat.

Ani ostatní společnost – těch dvanáct zálesáků, kteří nás na místě čekali a měli nás chránit před nájezdy a pomáhat nám v práci – nebyla o nic lepší. Naštěstí se po celé ty tři měsíce nepřihodilo nic takového, abych byl nucen uchýlit se pod jejich pochybná ochranná křídla. A co se týče jejich pracovitosti a pomoci, již nám měli poskytovat, s plnou odpovědností tvrdím, že si tam dal dostaveníčko tucet nejlínějších kůží z celých Spojených států.

S kázní to proto v našem táboře dopadalo žalostně.

Podle smlouvy byl hlavou celé skupiny Bancroft, který se tak snažil i vystupovat – jenže skoro nikdo ho neposlouchal. Po každém marném

rozkazu vychrlil proud takových kleteb a nadávek, že jsem horší snad v životě neslyšel, a šel se za tu námahu odměnit pálenkou ze soudku. A protože Riggs, Marcy a Wheeler za ním nezůstávali pozadu, měl bych všechny důvody k tomu, abych se otěží chopil sám. Jenže jako nováček, desetkrát denně vysmíváný jako „greenhorn“, jsem si to nemohl dovolit otevřeně, nýbrž jsem musel postupovat velmi obezřetně, abych ty neukázněné zálesáky přiměl udělat to, co jsem od nich chtěl. Pomalu se mi to přece podařilo – a tak nakonec skákali, jak jsem pískal já, aniž si to uvědomovali.

Znamenitym pomocníkem a oporou mi při tom byl Sam Hawkens; ale stejně tak i Dick Stone a Will Parker.

Těžko by se mi tenkrát žilo bez těch tří. Drželi se většinou při mně a druhých se stranili; ale ne tak, aby to bylo nápadné nebo aby se to mohlo někoho dotknout. Největší oporou mi ovšem byl Sam Hawkens, který přes své žertovné podivnůstky dovedl u vzpurné společnosti napůl špásově, napůl přísně prosadit ledaco, co jsem právě potřeboval, čímž mi vydatně pomáhal.

Mezi ním a mnou se tiše vyvinul jakýsi lenní poměr. Vzal mě prostě pod svou ochranu jako člověka, kterého se není třeba ptát, jestli s tím souhlasí. Byl jsem přece *greenhorn*, a on zkušený zálesák, jehož vůle pro mě musí být svatá. Využil každé chvíle i příležitosti, aby mě naučil všemu, co musí člověk na Divokém západě vědět i umět. A jestli se dnes oprávněně chlubím, že zálesáckou univerzitu jsem absolvoval u Vinnetoua, bylo by nespravedlivé nedoplnit, že přípravné a základní školení mi dal právě Sam Hawkens. Na nic nezapomněl, ba sám mi vlastníma rukama udělal i laso, a dovolil mi dokonce, abych se cvičil na jeho osůbce a koni. Byl spokojený, teprve když jsem to dotáhl tak daleko, že jsem každým hodem stáhl smyčku na vyhlédnutém cíli. Potom se srdečně rozesmál a zvolal: „Báječně, milý mladý sire! To je ono! – Touhle chválou se ale nenechte mýlit: Učitel musí občas pochválit i toho nejhloupějšího žáka, když chce, aby se ten klučina snažil a nezůstal sedět. Učil jsem už hezkých pár mladíčků, a řeknu vám, že všem to šlo o moc lépe a postupovali rychleji než vy. Ale jestli se budete takhle cvičit dál, za nějakých šest sedm let vám už nikdo nebude říkat ‚green-

horn'. Zatím se utěšujte starou zkušeností, že pilný hlupák to někdy do-
táhne dál než chytrý lenoch, jestli se nepletu.“

Pronášel svá slova nejvýš vážně; a stejně vážně jsem se tvářil i já, třebaže jsem dobře věděl, co si myslí doopravdy.

Nejraději ze všeho toho vyučování jsem měl praktická cvičení v dovednostech, bez kterých je život v prérii nemyslitelný. Všechno se však odbyvalo tajně a v takové vzdálenosti od tábora, kam nikdo nedohlédl. Bylo to Samovo přání; a když jsem se ho jednou zeptal na důvod, ušklíbl se: „To je kvůli vám, sire. Jste na tyhle věci tak nešikovný, že bych se za vás musel studem propadnout, kdyby nás měli ti chlapi při tom vidět. Tak teď to víte, hihihhi! Zapište si to za uši!“

Přes všechny uvedené překážky a potíže jsme v zeměměřičské práci konečně postoupili tak daleko, že chyběl snad jen týden, abychom navázali na úsek před námi. Bylo to třeba té skupině vpředu oznámit a Bancroft prohlásil, že tam v průvodu jednoho zálesáka dojde a obstará to. Nebylo to nic neobvyklého, protože udržovat styk se sousedními skupinami a navzájem se informovat, to byla v naší práci nezbytná praxe.

Bancroft si určil odjezd na nedělní ráno; považoval ale za nutné tu událost předem zapít. Mne jediného nepozval a Hawkens, Stone a Parker na jeho výzvu nereagovali. Jak jsem správně předpokládal, sezení se protáhlo dlouho do noci a Bancroft pil jako duha, až už nemohl ani breptat, natož mluvit. Jeho kumpáni s ním drželi krok a zřídili se právě tak pod obraz jako on. O nějaké jízdě nemohla být řeč a všichni kamarádi z mokré čtvrtě udělali za těch okolností totéž jako jindy – jednoduše zalezli do křoví, aby se z toho vyspali.

Co teď? Posel už měl vyrazit – ale zmožení ochlastové zřejmě hodlali vyspávat až do večera. Chtěl jsem už jet sám; avšak váhal jsem, protože být čtyři dny pryč znamenalo, že by se po celou tu dobu práce nehnula vůbec kupředu.

Zatímco jsem se o tom radil se Samem Hawkensem, ukázal najednou rukou k západu: „Už nebude třeba, abyste jezdil, sire. Můžete jim tu zprávu předat tady.“

Otočil jsem se a spatřil jsem dva jezdce. Byli to běloši a v jednom jsem hned poznal starého zvěda, který mezi námi dělal spojku už častěji.

Druhý byl mladší a nebyl oblečen po zálesácku. Šel jsem jim naproti; a když ke mně dojeli, zadrželi koně a ten neznámý se mě zeptal na jméno.

„Tak to vy jste ten mladý, co tady všechno odedře, zatímco ostatní se válejí? Mě budete asi znát podle jména. Jsem White.“

Tak se jmenoval vrchní inženýr nejbližší, západní skupiny – právě ten, za kterým se měl rozjet náš posel. A to, že přijel sám, muselo mít nějaký důvod. Seskočil z koně, podal mi ruku a pátravým pohledem přelétl tábor. Když spatřil spáče mezi křovím a potom i podezřelý soudek, chápavě se zamračil: „Opilí, že?“

„Ano. Pan Bancroft se dnes chystal k vám, a na rozloučenou si chtěli přit'uknout. Hned ho vzbudím a –“

„Ne,“ zadržel mě, „nechte je spát. Jsem rád, že si s vámi mohu promluvit bez nich. Ale kdo jsou ti tři, co tamhle stáli s vámi?“

„Sam Hawkens, Dick Stone a Will Parker, naši tři nejspolehlivější zvědové.“

„Aha, Hawkens, ten maličký lovec! Podivín, ale moc zdatný! Už jsem o něm slyšel. Ti tři mohou u naší rozmluvy být.“

Zakýval jsem na náš trojlístek; a než přišli, zeptal jsem se: „Stalo se něco, *mister White*, že přijíždíte sám?“

„Nic než to, že jsem to tady chtěl vidět na vlastní oči a promluvit si s vámi; *speciálně* s vámi. My jsme s prací už hotovi, ale *vám* to tady vázne.“

„Je tu velice obtížný terén a já –“

„Vím, vím,“ přerušil mě. „Nemusíte mi nic povídat! Kdybyste nedělal za tři, byl by Bancroft ještě pořád tam, kde začal.“

„To snad ne, *mister White*: konám přece jen svou povinnost.“

„Jen to neomlouvajte, sire; najezdilo se mezi námi přece už dost poslů, ne? A od těch zkrátka vím své. Vy jste k těmhle ochlastům moc ohleduplný, proto se raději zeptám Sama Hawkense. Pojd'te se posadit!“

Přešli jsme k našemu stanu; a když se pohodlně uvelebil v trávě, pokynul nám, abychom následovali jeho příkladu. Potom se začal Sama Hawkens, Stonea i Parkera vyptávat a ti mu jasně a bez obalu pověděli čistou pravdu, ničím nepřikrášlenou. Těch pár slov, kterými

~~~~~

jsem se tu a tam pokusil v jejich líčení něco zmírnit, nebral White vůbec na vědomí.

Potom mě požádal, abych mu ukázal naše nákresy a pracovní deník. Pozorně všechno prolistoval; a když se nakonec zeptal, kdo to kreslil a zapisoval, nemohl jsem lhát a musel jsem přiznat, že autorem všeho jsem já sám – neboť nikdo jiný k tomu *opravdu* nepřičinil jedinou čárku ani písmenko.

„Jenže z toho deníku není vidět, kdo jakou práci dělal a kolik jí udělal,“ namítl. „Zdá se, že to s tou svou kamarádskou solidaritou přeháníte.“

Sam Hawkens se potutelně zahihňal. „Jen mu mákněte do kapsy, *mister* White! Má tam plechovou pikslíčku od tabáku a v ní něco papírového. Bude to nejspíš jeho soukromý deník, jestli se nepletu, a tam asi zpívá jinou písničku!“

Sam měl pravdu; věděl to moc dobře. Bylo mi ale nepříjemné, že to prozradil. White mě požádal i o moje poznámky. Co jsem měl dělat? Nechtěl jsem sice svým spolupracovníkům nijak uškodit, ale také jsem nechtěl být k Whiteovi nezdvořilý. Proto jsem mu své poznámky půjčil – ovšem jen pod podmínkou, že si jejich obsah nechá pouze pro sebe. Když si je prohlédl, s významným pokyvováním hlavy mi je vrátil: „Tyhle vaše záznamy bych měl vlastně ukázat na ústředí. Vaši spolupracovníci jsou zřejmě úplně neschopní a nezasluhují ani dolar platu. A vy byste měl brát trojnásobek. Ale jak myslíte. Jen vám radím: dobře si ty papíry schovejte – třeba se vám budou ještě někdy hodit. A teď ty pány výtečníky vzbudíme.“

White vstal a zabouřil na poplach. Rozespálí „pánové“ začali vylézat s vyjevenou tváří z křoví. Bancroft se ze vzteku, že ho někdo vyrušil ze spánku, už už chtěl na neznámého rozkatit, ale když jsem mu ho představil jako „*mister* Whitea od vedlejší skupiny“, hned se opanoval a zdvořile nabídl hostu plecháček pálenky. Jenže, s tím trefil na nepravého! White využil této nabídky jako odrazového můstku ke kázání, jaké Bancroft určitě ještě v životě neslyšel.

Bancroft chvíli užasle poslouchal; potom se ale na Whitea vrhl, popadl ho za rameno a rozkřikl se na něj: „Nechtěl byste mi říct, jak se vlastně jmenujete, sire?“

„White – už jste to přece slyšel.“

„A kdo jste?“

„Vrchní inženýr sousední skupiny.“

„Táák! A má někdo z nás právo vám tam poroučet?“

„To pochopitelně nemá. Proč?“

„Tak teda: Já se jmenuju Bancroft a jsem vrchní inženýr *téhle* skupiny. Ani *mně* nemá nikdo odjinud co poroučet! Ani vy *ne*, *mister* White!“

„Máte pravdu: jsme si rovni,“ potvrdil White klidně. „Nikdo z nás dvou nemusí od druhého přijímat rozkazy. Ale když jeden vidí, že druhý poškozuje dílo, na kterém mají oba pracovat, pak je jeho povinností ho na tu chybu upozornit. Vás zřejmě zajímají jen soudky s kořalkou. Když jsem před dvěma hodinami přijel, napočítal jsem tady šestnáct lidí opilých pod obraz, a proto –“

„Před dvěma hodinami?!“ skočil mu Bancroft do řeči. „To jste tady už tak dlouho?!“

„Ovšem. A prohlédl jsem si už nákresy a vím také, kdo je vypracoval. Vždyť vy jste si tady hověli a lenošili jako v ráji, zatímco všichni práci za vás musel obstarávat jeden jediný, a to zrovna ten nejmladší!“

Tu se Bancroft osopil na mě: „To jste mu nakecal vy! No řekněte, že ne, vy lháři jeden poťouchlý!“

„Omyl,“ zarazil ho White. „Váš mladý spolupracovník o vás mluvil jen hezky; dokonce se vás gentlemany zastával. Měl byste se mu za ta slova omluvit!“

„*Jemuse* omluvit? – Tourčitě!“ zasmál se Bancroft pohrdavě. „*Greenhorn* jeden: nerozezná trojúhelník od čtverce, a myslí si o sobě, že je geometr! My se proto nedostali dál, že právě *on* zpackal, co se dalo, a jen nás zdržoval! A když na nás teď u vás nasazuje psí hlavu, tak –“

Nedořekl. Celé měsíce jsem totiž trpělivě snášel, co si o mně ti lidé mysleli, a mlčel jsem; ale teď mi trpělivost došla. Chytil jsem Bancrofta za paži a sevřel ji tak pevně, že bolestí uťal větu v půli.

„Moc jste toho vypil, *mister* Bancrofte, a ještě jste se z toho nevy spal. Jste opilý, a já to беру tak, jako že jste nic neřekl.“

„*Já*, a ,opilý‘?! – Vy jste se zbláznil!“ vyjel na mě.

„Ano, ,opilý‘! Kdybych totiž věděl, že jste střízlivý, musel bych vám za vaše urážlivá slova dát přivonět k zemi jako klukovi.“

Nikdy ho jistě nenapadlo, že by se mě mohl někdy také bát. Ale teď měl zřejmě strach. Nebyl to rozhodně žádný bábovka, ale výraz mé tváře ho zjevně vyděsil. Ovšem omluvit se – to nechtěl, a proto se obrátil pro pomoc na vůdce těch dvanácti zálesáků, určených k naší ochraně.

„*Mister Rattlere*, jak to, že trpíte takovýhle útok na mou osobu? Ne-jste tady snad proto, abyste nás chránili?“

Rattler byl drsný hromotluk, který nejen vypadal, že má sílu za dva, ale byl i ze všech bratrů z mokré čtvrtě Bancroftovým nejoblíbenějším kumpánem. Mne nemohl nikdy vystát, a proto se teď s radostí chopil příležitosti vylít si na mně vztek. Hbitě přiskočil a popadl mě pod paži: „Ne, to trpět nemůžu, *mister Bancrofte*! Tenhle klouček si tady moc do-voluje. Hezky *mister Bancrofta* pusť, hošánku, nebo ti ukážu, jaký jsi ubohý *greenhorn*!“

Přitom mi zacloumal rukou, a tím mě vlastně napadl. Když už nějaký protivník, tedy mi byl Rattler milejší než Bancroft – byl silnější. Když dám na pamětnou takovému kolohnátovi, bude to tím přesvědči-vější důkaz, že nejsem žádný zbabělec. Vytrhl jsem se mu tedy ze se-vření: „Toho ,*greenhorna*‘ okamžitě odvolejte, *mister Rattlere*! Jinak vás srazím k zemi!“

„Vy mě?“ uchechl se. „Tenhle *greenhorn* je doopravdy tak pitomý, že si myslí –“

Další řeč mu zarazila moje pěst, která ho zasáhla do spánku, takže se skácel jako špalek a zůstal nehybně ležet. Na okamžik zavládlo hluboké ticho. Potom jeden z jeho přátel vykřikl: „U čerta! To máme klidně při-hlížet, jak nám tady nějaký přivandrovalec mlátí našeho vůdce?! Hurá na něj, na neřáda!“

Rozběhl se na mě, ale já mu včas nastavil nohu proti kolenu – a jak vzal pochopa, ranou pěstí do spánku jsem omráčil i jeho. Ve vteřině jsem vytrhl oba revolvery z opasku a křikl: „Ještě někdo? Ať si po-slouží!“

Rattlerova banda měla zřejmě chuť porážku svých kamarádů pomstít. Tázavě po sobě pokukovali, ale já je varoval: „Poslouchejte, vy tam!

Stačí jediný krůček ke mně, nebo i jen pohyb ruky po zbrani, a máte v těle kulku! Myslete si o *greenhornech*, co chcete, ale já vám dokážu, že takový *greenhorn* jako já si klidně poradí s tuctem zálesáků, jako jste vy!“

Tu se vedle mě najednou objevil Sam Hawkens a prohlásil: „A já, Sam Hawkens, vás chci také varovat, jestli se nepletu. Tenhle mladý *greenhorn* je totiž pod mou speciální ochranou. A kdo by se mu opovážil zkrivit jen vlásek na hlavě, toho provrtám olovem jako cedník. Docela vážně – pamatujte si to, hihihih!“

Dick Stone a Will Parker vyjádřili souhlas se Samem Hawkensem tím, že se během jeho řeči tiše postavili po našem boku. To zřejmě udělalo na protivníky dojem: odvrátili se od nás, hudovali si pod vousy zlostné kletby a hrozby a po chvíli se přišourali k oběma omráčeným a pustili se do křísení.

Bancroft pokládal za nejmoudřejší zmizet ve svém stanu.

White všechno velmi pozorně sledoval. Když bylo po všem, zavrtil jen hlavou a s nelíčeným úžasem prohlásil: „To je ale hrozné, sire; opravdu hrozné! Vám bych se tedy do rukou dostat nechtěl. Vlastně byste se měl jmenovat Shatterhand, Drtící ruka, protože takový chlap jako hora, a vy ho skolíte jedinou ranou pěstí! To jsem ještě neviděl.“

Ten nápad se zřejmě malému Hawkensovi zalíbil. Vesele se zachichotal: „Shatterhand“, hihihih! Teprve *greenhorn*, a už dostává válečné jméno! A ještě ke všemu takové! Jo, když si nějakého *greenhorna* vyhlídne Sam Hawkens, tak určitě za něco stojí, jestli se nepletu. Shatterhand... Nebo snad *Old Shatterhand*?! Znělo by to trochu jako *Old Firehand*, a to je *nějaký* zálesák, a také silný jako medvěd! Dicku, Wille, co tomu říkáte?“

Jejich odpověď jsem už neslyšel, protože White si mě mezitím odvedl stranou a začal mě přemlouvat: „Moc se mi líbíte, sire; opravdu moc. Neměl byste chuť jít pracovat ke mně?“

„To je těžké, *mister* White. Chuť nechut – já nesmím. Povinnost mě váže tady.“

„Nesmysl! To nechte na mně; já si to zodpovím. Bancroft si tady nakonec také nějak poradí; třeba jen s těmi třemi, a dodělají to.“

„Ale kdy a jak? Ne, nejde to; musím tu zůstat.“
„Nezapomínejte, že to tady teď pro vás bude nebezpečné!“
„Pročpak?“
„Vy se ještě ptáte?! Copak nechápete, že jste si z těch lidí udělal úhlavní nepřátele?“
„Já nezačal.“
„To je pravda, ale nepřátele na smrt v nich máte. Tím, že jste dva z nich srazil, máte teď proti sobě celou bandu.“
„Možná..., ale já se nebojím. A právě ty dvě rány pěstí mi zjednaly úctu. Nikdo si na mě hned tak nedovolí. Ostatně, Hawkens, Stone a Parker jsou při mně.“
„Jak myslíte. Kdo chce kam, pomozme mu tam. Byl bych vás mohl potřebovat. Ale aspoň kousek cesty mě doprovodíte, vidíte?“
„Vy už chcete odjet, *mister White*?“
„Ano, zdejší atmosféra mi není ani trochu příjemná a neláká mě, abych se ještě zdržoval.“
„Ale měli byste před cestou aspoň něco pojíst, sire.“
„Není třeba. V kapsách u sedla máme jídla dost.“
„Ani s Bancroftem se nerozloučíte?“
„Nemám chuť.“
„Ale jistě jste nepřijel jen tak. Chtěl jste zřejmě projednat něco důležitého, ne?“
„Ovšem. Ale mohu to vyřídit i vám. Vy pro to budete mít dokonce větší pochopení. Především jsem vás chtěl varovat před rudochy.“
„Vy jste viděli indiány?“
„Je přímo ne, ale jejich stopy. V tuhle dobu táhnou mustangové a bizoni obvykle k jihu a rudoši opouštějí své vesnice a vydávají se na lov. Kajovů se bát nemusíme – s těmi jsme se na stavbě dráhy dohodli –, ale Komančové a Apačové o ní zatím nevědí, a proto se jim nesmíme ukazovat. Já jsem se svým úsekem naštěstí hotov, a odcházím odtud. Koukejte si tedy s prací pospíšet. Půda tady začíná být horká – a bude to den ode dne horší. Teď si ale běžte osedlat koně a zeptejte se Sama Hawkense, jestli nemá chuť jet s námi.“
Sam samozřejmě chuť měl.

Byla neděle, den odpočinku – ostatně zaslouženého; a když jsem šel vyjížděku ohlásit Bancroftovi do jeho stanu, jen mě proklel: „Sper vás d'as!“ V té chvíli jsem věru netušil, že se toto jeho nelaskavé přání za krátko bezmála vyplní.

Byl pěkný podzimní den a my jsme klusali radostně po préríi a rozprávěli o velkorysém projektu železnice a mnoha jiných věcech. White mi dal také několik pokynů potřebných k úspěšnému navázání na jeho úsek a k polednímu jsme u malého jezírka zastavili, abychom se najedli. Potom jel White se svým zvědem dál a já se Samem jsme ještě chvíli odpočívali.

Než jsme se dali na zpáteční cestu, šel jsem se k jezírku napít. Když jsem se naklonil nad hladinu, spatřil jsem na dně křišťálově průzračné vody v písku prohlubeninku, která vypadala jako lidská šlépěj. Upozornil jsem na to Sama. Ten přikývl: „*Mister White* měl docela pravdu, když nás varoval.“

„Vy myslíte, Same, že to je stopa nějakého indiána?“

„Ovšem, je to od indiánského mokasínu. Jak je vám při tom po těle, sire?“

„Jak to myslíte?“ zeptal jsem se.

„No, jestli nemáte husí kůže.“

„Proč bych měl mít strach?“ podivil jsem se.

„Jo, jo, vy ještě neznáte rudochy!“

„Ale doufám, že je poznám. Jistě se nebudou lišit od ostatních lidí – přátelé přijmou přátelsky, nepřátelé nepřátelsky. A protože se k nim nehodlám chovat nepřátelsky, předpokládám, že se jich nemám proč bát.“

„Vy jste prostě *greenhorn* – *beznadějný greenhorn*! Jen si to malujte růžově, jak budete s rudochy vycházet; však on vás život z těch představ vykurýruje! Nezáleží to přece jenom na vaší vůli. Vy na to zkušeností jistě přijdete, ale nepřál bych vám, abyste za ni zaplatil kusem masa z vlastního těla!“

„Kdy tady mohl ten indián asi tak být?“

„Už nějak před dvěma dny,“ řekl Sam, „protože nejsou vidět žádné stopy v trávě. Stačila se už narovnat.“

„Asi pátrač, ne?“

„Nejspíš pátrač po bizonech,“ odpověděl Sam, „protože mezi zdejšími kmeny teď panuje mír, proto to nemohl být žádný zvěd válečný. Ale byl moc neopatrný; nejspíš nějaký mladý.“

„Proč myslíte?“

„Zkušený válečník nikdy nešlápne do takovéhle vody, kde stopa na mělkém dně zůstane dlouho viditelná. Takovou hloupost může provést jen rudoch, který je právě takový *greenhorn* jako vy, hihihih! Jenže ti bílí *greenhorni* bývají ještě hloupější, jestli se nepletu. To si pamatujte, sire!“

Zachichotal se pod vousy, skočil do sedla a otočil koně zpátky k táboru. Mohli jsme jet přímo, ale jako vyměřovač jsem se chtěl trochu porozhlédnout po kraji. Proto jsme kousek odbočili a teprve potom hodlali zahnout zpátky do našeho správného směru. Tak se stalo, že jsme se dostali do širokého údolí s bohatým porostem šťavnaté trávy, z obou stran uzavřeného křovinatými stráněmi a nahoře lemovaného lesem. Bylo dlouhé asi půl hodiny jízdy a rovné, jako když stříhne, takže ho bylo možno přehlédnout z jednoho konce na druhý. Ujeli jsme tím přívětivým úvalem sotva pár kroků, když Sam náhle zarazil koně a zahleděl se kupředu.

„Matičko skákavá!“ vyrazil ze sebe. „Tady je máme! Ti nejprvnější jsou už tady!“

„Kdo?“ zeptal jsem se.

Docela vzadu jsem v dálce viděl asi dvacet tmavých teček, které se pomalu pohybovaly.

„Kdo?“ opáčil otázku Sam a vrtěl sebou živě v sedle. „Že vám není hanba se ptát! – Ach tak! Já zapomněl, že patříte k těm ukrutným *greenhornům*, co nic nevidí, i když to mají rovnou před nosem! Račte laskavě zkusit uhádnout, velectěný sire, co je to tamhle vzadu!“

„Dobře, budu hádat. Hm, hm... Mohly by to být srnky; jenže ty se drží pohromadě tak nejvýš po deseti kusech. Také se mi i na tu vzdálenost zdá, že to je něco většího.“

„Srnky“, hihihih!“ opáčil Sam. „Srnky – tady nahoře u Kanadky! To se vám povedlo! Ale v ostatním jste neuvažoval zrovna hloupě. Je to opravdu něco krapet většího.“

„Poslyšte, Same; snad to nejsou nakonec bizoni?“

„No bodejť! *Bizoni*, praví bizoni. Začínají táhnout. To jsou první, co letos vidím. Už věříte, že *mister White* měl pravdu? Bizoni a indiáni! Z rudochů jsme viděli jen jednu šlápotu; bizony tu máme v životní velikosti jako na dlani. Co vy na to?“

„Musíme k nim!“

„To bych řekl!“

„Pozorovat je!“

„Pozorovat? Vy je chcete ‚pozorovat‘?“ mrkl na mě užaslým pohledem.

„Ano. Nikdy jsem ještě bizony neviděl a rád bych si je dobře prohlédl.“

Zahořelo ve mně nadšení milovníka zvířat. To bylo malému Samovi nepochopitelné. Spráskl zděšeně ruce.

„Prohlížet“, on si chce jen ‚prohlížet‘! Jako nějaký klouček, co strká zvědavě nos mezi laťky králíkární, aby si prohlédl malé ušáčky. Ach, vy *greenhorne*, čeho všeho já se s vámi ještě dožiju?! Žádné pozorování – *lovit* se bude; aspoň já jdu na to!“

„A proč?“ vyklouzlo mi prostoduše.

„Proč“, „proč“! Jak se tak můžete ptát, sire? – Přece pro *maso*! Slyšíte? „Pro maso“! A jaké *báječné*, jestli se nepletu! Kus od bizoní ledviny – to je větší pohádka než všechna ta ambra, nebo čím se krmili ti staří bohové, jestli se nepletu. Musím mít bizoní ledvinu, i kdyby mě to mělo stát život! Vítr vane proti nám; to je dobré. Tady vlevo, na severním svahu, je slunce, proto se budeme držet na pravém, který je ve stínu. Tam nás zvířata dlouho nezpozorují. Jedeme!“

Sáhl po své Líze, aby se ujistil, jsou-li obě hlavně v pořádku, a pobídl koně k jižnímu svahu. Po jeho příkladu jsem i já začal prohlížet svou medvědobijku. Sam to zpozoroval a zarazil svého koně: „Snad se nechcete přece jen zúčastnit, sire?“

„Ovšemže.“

„Tak si to hezky odpusťte, nebo vás v minutce rozdupou na kaši. Bizon není žádné morčátko k pomazlení. Než se budete moct odvážít něčeho tak nebezpečného, uplyne ještě moc a moc vody!“

„Ale já přece chci –“

„Mlčte a poslouvejte!“ okřikl mě tónem, jakým na mě dosud ještě nepromluvil. „Nechci mít na svědomí váš život! Jindy si dělejte, co chcete – ale teď žádné odmlouvání nestrpím!“

Jen náš hezký přátelský vztah zabránil, že jsem mu nedal pádnou odpověď. Mlčel jsem tedy a jel jsem při stinném okraji lesa pomalu za ním. Sam mi přitom vysvětloval už mírnějším hlasem: „Je jich dvacet, jak tak koukám. Ale až jich tak jednou uvidíte řítit se po préríi *tisíc*! Ví-dával jsem i větší stáda: desetitísícová, i větší. To bylo indiánovou obživou. Bílí mu ji vzali. Rudoch zvěř šetřil: skládal jen tolik kusů, kolik potřeboval. Běloch ale v těch nespočetných stádech řádl jako zběsilý. Brzy nezbude jediný bizon, a zakrátko pak ani jediný indián. A s koňmi je to jakbysmet. Dřív se tu proháněla tisícová stáda mustangů, a dnes musíte mít štěstí, abyste jich pohromadě viděl stovku.“

Zatím jsme se k bizonům přiblížili asi na čtyři sta kroků, aniž nás zvířata zpozorovala. Klidně se popásala a pomalu táhla údolím. Nejbliž k nám postoupil statný býk, jehož rozměry budily můj respekt. To tělo mělo jistě dva metry na výšku a aspoň tři na délku. Tenkrát jsem ještě neuměl váhu zvířete odhadnout, ale dnes bych té hoře masa a kostí ti- poval dobrých třicet metrů. Býk narazil na nějaké bahnisko a s roz- koší se v něm vyvaloval.

„To je vůdce stáda,“ šeptal Sam, „nejnebezpečnější zvíře z celého houfu. Kdo si s ním začne, ten ať raději hned předem napíše poslední vůli. Já jsem si vyhlídl tu jalovičku tamhle vpravo vzadu. Dávejte pozor, kam jí to vpálím! Z boku šikmo za lopatku – rovnou do srdce. To je ta nejlepší, vlastně *jediná* jistá rána – kromě do oka; ale to by bylo proti loveckému mravu. A stejně jenom šílenec by se postavil proti bizonovi čelem. Zajeďte s koněm hloub do křoví a nehněte se z místa, dokud se nevrátím nebo na vás nezavolám!“

Počkal, až jsem se trochu skryl, a potom klusal pomalu a opatrně sva- hem níž. O tom, jak se bizoni loví, jsem toho samozřejmě přečetl už spoustu a teoreticky jsem všechno ovládal. Jenže, mezi mrtvým popisem a živou skutečností je přece jen rozdíl. Jakou zvěř jsem už vlastně v ži- votě ulovil? Ve srovnání s takovýmihle nebezpečnými obry to nestálo

vůbec za řeč. Ještě před chvílí jsem je chtěl jen pozorovat, ale teď se mě – navzdory Samovu zákazu – zmocnila neodolatelná touha jednoho si *také* ulovit. Ale ne takovou ubohou kravku, jako si vybral Sam – pravý muž si přece zvolí právě nejsilnějšího býka!

Můj kůň znatelně zneklidněl. Plašil se, stříhal ušima, hrabal kopyty – prostě se bál bizonů, které ještě v životě neviděl, a chtěl vzít do zajetí. Stěží jsem ho udržel. Mám se tedy lovu vzdát, nebo se na toho bizona přece jen pustit? Rozvažoval jsem to docela klidně a beze všeho vzrušení – probral jsem všechna pro i proti –, když vtom to za mě rozhodl jediný okamžik.

Sam se přiblížil k bizonům asi na tři sta kroků, potom nasadil koni ostruhy a rozletěl se kolem mohutného býka na vyhlédnutou kravku. Ta zaváhala jako přimrazená – toho využil Sam a v jízdě na ni vypálil. Škubla sebou, sklonila hlavu, ale jestli padla, to jsem už nevěděl, protože v tom okamžiku upoutalo můj zrak něco jiného: obrovský býk totiž vyskočil a z podlebí se upřeně zahleděl směrem k Samovi. Ta tlustá hlava s vyklenutou lebkou, širokým čelem a silnými zakřivenými rohy, ta huňatá hříva na krku i na hrudi, ten mohutný zátylek – věru nebezpečný tvor! Ale právě jeho vzhled mě lákal, abych s tou neohrabanou zvířecí silou změřil důvtip slabého člověka.

Chtěl jsem to ale doopravdy? – Nevím. Nebo se to snad stalo proto, že mě s sebou strhl můj ryzák? Splašeně totiž vyrazil ze křoví; a jak střechoval, najednou se řítí přímo na býka. Ten nás uslyšel, obrátil se k nám čelem, a jakmile mě spatřil, sklonil hlavu, aby koně s jezdcem podebral na rohy. Slyšel jsem Sama řvát, co mu plíce stačily, ale neměl jsem už čas otočit se k němu. Na bizona jsem nemohl vystřelit, protože jsem ho jednak neměl ve vhodném úhlu a jednak mě kůň nechtěl poslouchat. V panice se hnál k býkovi rovnou na jeho smrtonosné rohy. Bizon hodil zadkem mrštně do strany a hlavou trhl prudce nahoru, ale mně se v poslední vteřině a s vypětím všech sil podařilo strhnout ryzáka přece jen stranou. Mohutným skokem se přenesl přes hřbet býka, jehož rohy se v tom okamžiku mihly docela blízko u mé nohy.

Skok mířil právě do bahniska, ve kterém se předtím býk vyvaloval. Uvědomil jsem si to – a naštěstí jsem ještě včas vyvlékl nohy ze třmenů,

protože kůň vzápětí uklouzl a svalil se. Dodnes nechápu, jak se mohlo stát, že jsem už v příští vteřině stál na nohou a pevně svíral svou pušku. Bizon se zatím otočil a neohrabanými skoky se řítíl na koně, který se už také vzchopil a chystal se prchnout. Protože se mi přitom býk stavěl bokem, zalícil jsem – těžká medvědobijka se měla poprvé osvědčit ve vážné situaci. Ještě jeden skok – a bizon byl už těsně za ryzákem. Vystřelil jsem. Býk se uprostřed běhu zarazil, a ihned jsem vypálil z druhé hlavně. Zvedl pomalu hlavu, strašlivě zařval, několikrát se zapotácel a potom se na místě zhroutil na zem.

Byl bych mohl nad tím vítězstvím jásat, ale byly tu důležitější věci. Stádo se zatím rozprchlo, můj kůň pádil splašeně někam pryč, a jak jsem ho očima sledoval, zahlédl jsem na druhé straně cválat Sama Hawkense, pronásledovaného dalším mohutným býkem, ne o moc menším, než byl ten můj. Nesmíme zapomínat, že vydrážděný bizon od boje hned tak neupustí a že v něm vyvine neuvěřitelnou rychlost, odvalu, chytrost a vytrvalost.

Také tenhle býk se držel jezdcí houževnatě v patách. Sam musel provádět nejodvážnější obraty, aby mu unikl, čímž koně vysiloval. Bylo jasné, že to kůň dlouho nevydrží a že Sam naléhavě potřebuje pomoc. Rychle jsem medvědobijku nabil a rozběhl se k němu. Uviděl mě, a zřejmě mi chtěl jet naproti, neboť ihned strhl koně čelem ke mně. To však bylo velice unáhlené, protože tím nastavil bizonovi, který ho už doháněl, břicho koně přímo před rohy. Spatřil jsem, jak býk sklání hlavu, vrhá se kupředu, nabírá koně i s jezdcem na rohy, vyhazuje je do výšky a rozběsněně na ně doráží, i když už dopadli na zem. Sam volal o pomoc, co mu síly stačily. Byl jsem sice ještě dobrých sto padesát kroků daleko, ale nesměl jsem váhat ani okamžik.

Z větší blízkosti by rána byla jistější, ale kdybych otálel, mohlo by to Sama stát život. A i kdybych netrefil docela přesně, mohl jsem doufat aspoň v ten úspěch, že tu obludu od svého přítele odlákám. Proto jsem se zastavil, zamířil jí za levou lopatku a vypálil. Býk zvedl hlavu, jako by chtěl naslouchat, a pomalu se otočil. Jakmile mě spatřil, rozběhl se přímo proti mně, i když trochu pomaleji. Tak se mi podařilo ho rečnou rychlostí vypálenou hlaveň znovu nabít. Zvíře zatím došlo asi

na třicet kroků ode mě. Už neběželo, jen pomalu klopýtalo. Ale s hlavou hluboko spuštěnou upíralo své krví podlité, hrozivě planoucí oči na mě a blížilo se stále víc a víc, jako neúprosný osud. Poklekl jsem a zalícil. Ten pohyb jako by bizona zarazil. Stanul a zvedl nepatrně hlavu, aby si mě lépe prohlédl. Tak jsem si mohl vzít obě jeho zarputilé oči na mušku. Zahřměly dvě rány: jedna do pravého, druhá do levého – a obr se zachvěl a svalil se na zem.

Vyskočil jsem a spěchal k Samovi. Ale ten už ke mně běžel sám.

„Holaho!“ volal jsem mu vstříc. „Žijete? Nejste zraněný?“

„Vůbec ne,“ odpověděl. „Jenom jsem si trošku narazil pravý bok – nebo levý, jestli se nepletu. Nemůžu to přesně rozeznat.“

„A co kůň?“

„S tím je konec. Ještě sice žije, ale ten ďábel mu rozpáral břicho jako hadovi. Musíme ho zastřelit, aby se zbytečně netrápil, chudák. Bizon je mrtvý?“

„Aspoň doufám. Raději se podíváme.“

Bylo opravdu po něm.

Hawkins si hluboce oddechl. „U čerta, ten starý vůl mi ale dal co proto! Kráva by se byla ke mně zachovala ohleduplněji. To se ví – od volů se nedá očekávat, že se budou chovat jako dáma, hihihih!“

„Jak vůbec přišel na ten pitomý nápad pustit se do vás?“

„Vy jste to neviděl?“

„Ne.“

„Složil jsem tu vyhlédnutou kravku, ale přitom jsem se připletl do cesty tomu velkému ďáblu. Nelíbilo se mu to zřejmě, a vzal si mě proto ‚na mušku‘. Poctil jsem ho druhou koulí, kterou jsem ve své Líze ještě měl, a za to mě potom štvál tak, že jsem si nemohl pušku znovu nabít. Nebyla mi tedy nic platná, a tak jsem ji radši odhodil, abych měl volnější ruce k vedení koně, jestli se nepletu. Chudák koníček dělal, co bylo v jeho silách, ale zachránit se nemohl.“

„Protože jste udělal ten poslední, nešťastný obrat. Měl jste jet obloukem – tak byste byl koně zachránil.“

„Jděte! Mluvíte jako starý zálesák. To by člověk od *greenhorna* nečekal.“

„No vidíte! *Greenhorni* jsou někdy také k něčemu!“ zasmál jsem se.
„Už je to tak... Nebýt vás, ležel bych tam teď zrovna tak domordovaný jako ten kůň. Pojd'me radši k němu.“

Našli jsme ho v žalostném stavu. Z rozšklebeného břicha mu hřezaly vnitřnosti. Supěl bolestí. Sam si našel odhozenou pušku, nabil ji a dal mu ránu z milosti. Potom odstrojil sedlo i uzdu.

„Teď abych se osedlal a dělal si koně sám,“ mudroval. „To má člověk z toho, když natrefí na vola.“

„Kde teď seženete nového koně?“ zajímal jsem se.

„To je nejmenší starost. Chytím si nějakého, jestli se nepletu.“

„Mustanga?“

„Jo. Když začali na jih táhnout bizoni, brzy se ukážou i mustangové. To už znám.“

„Mohl bych být u toho, až si ho budete chytat?“

„Proč ne? I to se musíte naučit. Ale teď už pojd'te, prohlédneme si toho vašeho starého býka. Třeba ještě žije. Tihle dědkové mívají tuhý život.“

Zvíře však bylo opravdu mrtvé. Teprve teď, když tady tak nehybně leželo, vynikly obrovité rozměry jeho těla. Sam se díval střídavě z něho na mě a nakonec s nepopsatelným výrazem ve tváři zavrtěl hlavou: „Je to nepochopitelné – *úplně* nepochopitelné. Víte vůbec, kam jste ho trefil? Zrovna na pravé místo! Je to prastarý habán, a já bych si byl předem desetkrát rozmyslel něco si s ním začít. Víte, co jste, sire?“

„To nevím.“

„Nejlehkomyslnější člověk pod sluncem.“

„Oho, to mi ještě nikdo neřekl.“

„Tak to teď konečně slyšíte ode mě. Copak jsem vám neporučil, abyste zůstal schovaný a dělal, jako by bizoni vůbec nebyli? Proč jste mě neposlechl?“

„Nepustil jsem se přece na Západ proto, abych se vyhýbal nebezpečím, která s sebou přináší!“

„Aha, a proto jste si místo nějaké kravičky vybral hned rovnou tu největší býčí obludu, co? Náš *greenhorn* se chtěl ukázat! Jako čacký rytíř proti drakovi, jestli se nepletu, hihihih!“ Sam se rozesmál, až se za

břicho popadal, a pokračoval, stále ještě se smíchem: „Poslyšte, tu pitomou ctižádost si příště odpusťte! Pravý zálesák se neptá, jestli to je *rytířské*, co dělá, ale jestli to je *užitečné*.“

„Přesně to jsem přece udělal,“ odpověděl jsem.

„Jak to?“ podivil se Sam.

„Vybral jsem si toho býka, protože na něm je mnohem víc masa než na krávě.“

Na chvilíčku na mně utkvěl nechápavým a nedůvěřivým pohledem, ale potom znovu nasadil veselou notu: „Říkáte ‚víc masa‘? Tak vy jste tedy zastřelil toho býka kvůli *masu*, mladíče?! Hihihih! Nebo jste spíš pochyboval o mé odvaze, když jsem si vyhlídl jenom jalovičku, co?“

„To rozhodně ne; ale pokládal jsem za odvážnější vzít si na mušku silnější zvíře.“

„Býka kvůli masu?! Jste vy mi chytrák, sire! Vždyť tenhle kus má dobrých dvacet let; není to nic než kost a flaksa. Takové maso byste vůbec neužíval: je to učiněná podrážka, i kdybyste ho pekl nebo vařil třeba týden. Každý zkušený zálesák dá přednost bizoní krávě: ta má maso křehčí a šťavnatější. Aspoň zas jednou vidíte, jaký jste ještě ukrutný *greenhorn*. Ale pořád jste mi neřekl, jak jste ho, vy lehkomyšlníku, vůbec dostal!“

Stručně jsem mu to vylíčil. Když jsem skončil, vykulenýma očima si mě změřil, znovu pokyvoval hlavou a nakonec mě vybídl: „Běžte si tamhle dolů pro svého koně! Budeme ho potřebovat: ponese nám maso.“

Upřímně přiznávám, že jsem byl trochu zklamán. Vyslechl moje líčení úplně mlčky. Doufal jsem aspoň ve slovíčko nějakého uznání nebo pochopení – ale nedočkal jsem se. Jen mě poslal pro koně!

Když jsem ho přivedl, klečel Sam u krávy; hřbetní část měl už odborně staženou a právě vylupoval nejlepší svalovinu, vyřezanou od ledviny.

„Tak,“ řekl, „a k večeři dnes máme pečení, jakou jsme už dávno nedjedli! Maso naložíme s mým sedlem a uzdou na vašeho koně. Bude ale jen pro nás dva a pro Dicku s Willem. Ostatní si sem můžou dojet, jestli budou o něco z té krávy stát, hihihih!“

„Jestli se jim o ni ovšem zatím nepostarají supové nebo jiná dravá zvěř,“ poznamenal jsem.

„Už zase chytrák!“ vyprskl posměšně Sam. „My ji přece zakryjeme větvemi a zatížíme kameny. Pak by se na ni mohl dostat jedině medvěd nebo nějaká podobná velká šelma.“

Z blízkého křoví jsme tedy nařezali silné větve a potom nanosili těžké kameny. Když jsme krávu zakryli, naložili jsme maso a Samovo sedlo s uzdou na mého koně.

„A co bude s těmi býky?“ zeptal jsem se.

„S býky? Co by s nimi mělo být?“

„Nemůžeme z nich nic potřebovat?“

„Vůbec nic.“

„Ani kůži?“

„Jste snad koželuh? Já aspoň ne.“

„Já jsem ale četl, že se kůže ulovených bizonů ukládají a přechovávají v nějakých krechtech nebo v čem.“

„Vida – to že jste četl?! No když jste to četl, tak to musí být pravda, protože co se kde píše o Divokém západě, to všechno je samo sebou pravda, *svatosvatá* pravda, hihihih! Jsou sice zálesáci, co loví zvěř kvůli kožešinám – i já to svého času dělal –, ale pro nás to nepřipadá v úvahu. Ani mě nenapadne, abych se s takovouhle hromskou kůží někam vlácel!“

Vyrazili jsme a za půl hodiny jsme už byli v táboře, třebaže jsme museli šlapat po svých. Údolí, kde jsem složil své dva první bizony, neleželo totiž o nic dále.

Náš příchod pěšky a bez Samova koně vzbudil pochopitelně rozruch a plno otázek.

„Lovili jsme bizony a jeden býk přitom rozpáral mému koni břicho,“ vysvětloval Sam Hawkens.

„Oni ,lovili bizony‘, ,lovili bizony‘!“ znělo ze všech úst. „Kdepak, kde?“

„Necelou půlhodinku odtud. Přinesli jsme si ledvinu. Pro ostatní si můžete dojet,“ odsekl Sam.

„To tedy dojedeme; *pochopitelně* že dojedeme!“ radoval se Rattler, který dělal, jako by se mezi ním a mnou nebylo nic přihodilo. „Kdeže jste říkali, že to je?“

„Jed'te po naší stopě zpátky! Máte přece dost očí, jestli se nepletu!“

„Kolik tam těch bizonů bylo?“

„Takových dvacet.“

„A kolik jste jich složili?“

„Jednu jalovici.“

„Jenom?! A kde jsou ostatní?“ vyzvídál Rattler.

„Pryč. Můžete si je najít. Já se o to nestaral, kam mají namířeno na špacír, ani jsem se jich na to neptal, hihihih!“

„No ne..., jenom jednu krávu! Dva lovci, a z dvaceti kusů strelí jen jeden?“ ušklíbl se kdosi pohrdavě.

„Nic proti tomu, jestli to umíte lépe, sire! Vy byste patrně složil všech dvacet, nebo ještě víc, že? Ostatně, až tam přijedete, uvidíte tam ležet ještě dva staré, dvacetileté býky, které zastřelil tady ten mladý gentleman.“

„Býky“, „staré býky!“ zašumělo tábořem. „Střílet na dvacetileté býky! Takový bláznivý nápad může mít jen ten nejzelenější *greenhorn*!“

„Pro mě za mě se mu vysmívejte, jak chcete; ale až tam budete, tak si ty býky dobře prohlédněte! Věc se má totiž tak, že mi tím zachránil život.“

„Cože – „život“?! Jak to?“

Třásli se na to, aby jim příhodu vypravoval, ale Sam je odbyl zkrátka: „Teď nemám chuť o tom mluvit. Nechte si to vypravovat od něj. Ale di-vím se, že chcete cestu odkládat až do tmy.“

Měl pravdu. Slunce se už sklánělo k obzoru a do večera nebylo daleko. Protože cítili, že já bych měl ještě menší chuť jim o tom vypravovat, vyhoupli se na koně a odjeli. Všichni do jednoho, protože si navzájem nevěřili. U slušných lovců platí pravidlo, že každý úlovek patří všem dohromady – ale těmhle lidem duch pospolitosti chyběl. Po jejich návratu jsem se skutečně doslechl, že se na krávu vrhli jako dravci a že se každý snažil s klením a hádáním urvat pro sebe co nejlepší a největší kus.

Zatímco byli pryč, složili jsme maso a sedlo z mého koně a já jsem ryzáka odvedl stranou, abych ho odstrojil a uvázal. Schválně jsem moc

nespěchal, abych Samovi poskytl příležitost vypravovat o našem dobrodružství Stoneovi a Parkerovi. Mezi nimi a mnou stál stan, tedy jsem je neviděl ani jejich hovor neslyšel, ale když jsem se vracel a byl už dost blízko, zarazil jsem se, protože jsem zaslechl Parkerův hlas, který se ptal: „Poděkovals mu aspoň za to, že ti zachránil život?“

„Ani mě nenapadlo!“

„Ne? Co si má tedy o tobě myslet?“

„To je mi docela jedno, co si o mně myslí – *docela* jedno, jestli se nepletu. Samo sebou, že ve mně vidí nevděčníka. Ale to je vedlejší. Hlavní je, aby mu nenarostl hřebínek, aby se nevyvyšoval, ale zůstal takový, jaký je. To se rozumí, že bych ho nejraději chytl kolem krku a dal mu pusu.“

„Brr!“ zvolal Stone. „Ty, a *líbat*?! Nechat se od tebe obejmout, to by člověk snad ještě snesl – ale *pusu*? Brr!“

„Ale? Že ne? A proč?“ divil se maličký Sam.

„Ty se ptáš? Copak jsi nikdy neměl v ruce zrcadlo? Ani jsi neviděl svůj líbezný obrázek někde v čiré vodě, starouši? Ten obličej, ty fousy, ten nos! Človče, vždyť koho by mohlo napadnout něco tak nesmyslného jako chtít se dostat svou pusou skrz tu houštinu k té tvé, ten by přece musel mít buď úžeh, nebo zamrzlý mozek!“

„Hm, to nezní moc hezky,“ zavrčel Sam, „ale není nad upřímnost. Jsem tedy strašidlo. Necht’! Ale vraťme se k našemu *greenhornovi*. Nepoděkoval jsem mu a nepoděkuju mu. Ale až tu ledvinu upečeme, dostane z ní nejlepší a nejšťavnatější kus. Sám mu ho uříznu – zaslouží si ho. A víte, co udělám zítra?“

„No?“ pobídl ho Stone.

„Jemu velkou radost: Dovolím mu, aby si chytil mustanga.“

„Ty chceš jít na mustangy?“

„Ano. Musím si přece opatřit nového koně. Ty mi na ten lov půjčíš svého, vid’, Dicku. Když se dnes ukázali bizoni, přijdou určitě i mustangové. Podle mého stačí dojet jen zpátky na prérii, co jsme tam předevčírem vytyčovali trasu.“

Dál jsem už neposlouchal a rychle jsem se vzdálil od stanu. Vklouzl jsem do křoví a v jeho stínu jsem pak udělal velký oblouk, abych se

mohl k trojlístku přiblížit z jiné strany. Nesměli se dovědět, že jsem slyšel, co nebylo určeno pro mé uši.

Sam s Willem a Dickem rozdělali pak oheň a ze dvou stran do země zabodli rozvidlené větve. Byly to podpěry pro rožeň, který představovala jedna silná rovná větev. Na tu natáhli celou ledvinu a potom Sam Hawkens začal se zaujetím téměř posvátným rožněm pomalu otáčet. Když jsem viděl, jak se přitom blaženě tváří, musel jsem se v duchu usmát.

Dostal jsem opravdu nejlepší kousek. Vážil snad tři libry, a já ho snědl celý. A to nejsem žádný velký jedlík – naopak, vždycky jsem jedl méně než ostatní. Kdo to neví nebo sám nezažil, těžko uvěří, jaké množství masa zálesák dokáže, nebo někdy i musí sníst, aby ten život vydržel. Viděl jsem jednoho traperu, jak na posezení spořádal dobrých *osm* liber masa; a když jsem se ho pak zeptal, jestli má dost, jen se zazubil: „Musím – protože víc nemám. Kdybyste mi chtěl dát kousek ze svého, nemusel byste mě dvakrát pobízet a viděl byste, jak to ve mně zmizí.“

Mezitím se vrátila Rattlerova tlupa; a jak si začali jednotlivě rozdělovat ohně k přípravě masa, zaslechl jsem z jejich hovoru také, že si při pohledu na oba skolené býky přece jen opravili názor na ten „bláznivý nápad“, kterým podle nich byl můj čin.

Příští ráno jsem dělal, jako bych se chystal do práce. Vtom ke mně ale přišel Sam a řekl: „Jen nechte to své nádobičko klidně ležet, sire: dnes máme na práci něco zábavnějšího.“

„Co tím myslíte?“

„To se dovíte. Sedlejte koně. Jede se na výlet!“

„*Ted*? Práce je přece přednější!“

„Houby! Už jste se nadřel dost. Ostatně, myslím, že v poledne budeme už zase zpátky. Potom si pro mě za mě můžete měřit a počítat třeba až do večera.“

Omluvil jsem se Bancroftovi na dopoledne a vyjeli jsme. Sam se tvářil tajemně a já mu neprozradil, že jeho úmysl už znám. Jeli jsme po trase, kterou jsme v minulých dnech zaměřili a vytyčili, až zpátky na prérii, o které včera mluvil Sam se Stonem a Parkerem.

Byla asi dvě anglické míle široká, asi dvakrát tak dlouhá a lemovaly ji lesnaté výšiny. Protékal jí potok, a proto nechyběla ani vláha, a tráva

na ní byla bujná a šťavnatá. Ze severu byl na prérii přístup průsmykem mezi dvěma vrchy, na jihu pak vybíhala v údolí.

Když jsme na prérii dorazili, Hawkens zastavil a pátravým pohledem přelétl celou planinu. Potom jsme se pustili podél potoka dál k severu. A pak najednou tlumeně vykřikl, zarazil koně, vypůjčeného od Dicka Stonea, sesmekl se ze sedla, přeskočil potok a šel k místu, kde byla tráva celá jako polehlá. Když si všechno pozorně prohlédl, vrátil se a pokračovali jsme v jízdě, ne však severním směrem jako dosud, nýbrž v pravém úhlu doleva, tedy jsme zakrátko dojeli na západní okraj prémie. Tady znovu seskočil z koně a nechal ho pást, ale předem ho pečlivě uvázal. Od chvíle, co prohlížel stopu, mu ze rtů nesplynulo jediné slovo, avšak vousatá tvář mu svítila spokojeností jako lesnatá krajina ozářená sluncem. Teprve teď se ozval: „Tak, sire, vy také! Hezky hupky ze sedla – a přivažte pořádně pevně to své zvíře! Tady budeme čekat.“

„Proč bych ho měl přivazovat? A ještě k tomu pevně?“ dělал jsem hloupého.

„Protože byste o něj mohl jinak lehko přijít. Nestalo by se poprvé, že kůň při takovéhle příležitosti utekl.“

„Při *jaké* příležitosti?“

„Nic vás nenapadá?“

„Vůbec nevím...“, kroutil jsem nechápavě hlavou.

„Tak hádejte!“

„Že by mustangové?“

„Jak jste na to přišel?!“ vyhrkl a oči se mu rozevřely údivem.

„Protože jsem četl, že krotcí koně, když nejsou dost pevně přivázaní, rádi utečou s divokými mustangy.“

„Vem vás čert! Všechno jste četl – jak vás má potom člověk něčím překvapit?! To jsou mi vážně milejší lidi, co nedovedou přechíst ani čárku!“

„Vy jste mě chtěl překvapit?“

„Bodejt' by ne.“

„Výpravou na mustangy?“

„Jistě! A vy jste to podle těch svých pitomých knih teď uhádl! Tak abyste věděl – už tady byli!“

„Tam u toho potoka prve, to byla jejich stopa?“

„Jo. Včera tudy běželi. Byl to předvoj, víte? – něco jako přední hlídka. Musíte rozumět: Mustangové jsou ukrutně chytrá zvířata. Takové stádo má své hlídky i na bocích. Je jako vojsko: má své důstojníky i svého generála, zkušeného a silného hřebce. Ať se stádo pase, nebo táhne, vnější obvod vždycky tvoří hřebci, uvnitř jsou klisny a úplně uprostřed hříbata. Ale k věci: Už několikrát jsem vám vykládal, jak se lasem chytá mustang – pamatujete si to ještě?“

„Ovšem.“

„Chtěl byste si jednoho chytit?“

„Moc rád.“

„Tak dnes ráno k tomu budete mít příležitost.“

„Děkuju, ale já ji nevyužiju.“

„Jak to? I hled'me! A *proč* ne?“

„Prostě protože žádného koně nepotřebuju. Copak jste mi nevykládal právě včera o tom, jak bohapustě běloši masakrují bizony po stovkách a po tisících, i když nepotřebují jejich maso, a jak vybíjejí i mustangy? Sám jste to přece odsoudil, proto se nedivte, že nechci žádné to nádherné zvíře připravit o svobodu.“

„Dobře to myslíte, sire; moc dobře,“ přikývl Sam, „jenže nikdo přece neříká, že máte nějakého mustanga připravit o svobodu, jestli se nepletu. Když jste se už cvičil ve vrhání lasa, mohl byste si to teď aspoň zopakovat, ne? Bude to jen zkouška; nechat si ho přece nemusíte.“

„To je něco jiného. Jen zkusit, to ano,“ souhlasil jsem.

„Ale u mě to je jiné: já koně vážně potřebuju, a také si ho chytím! A vy nezapomeňte, co jsem vám už tolikrát říkal: držte se hodně pevně v sedle a pořádně se s koněm vzepřete v tom momentě, kdy se laso napne a škubne s vámi. Pamatujte na to, jinak vás to strhne a mustang vám ještě ke všemu na lasu odtáhne vašeho koně! A pak z vás bude ubohý pěšák, jako jsem teď já, hihihih!“

Chystal se mluvit dál, ale zarazil se a napřaženou rukou ukázal k vrchům na severní straně prerie. Objevil se tam neosedlaný kůň. Byl sám, volně poklusával, pastvy si nevšímal a pohazoval hlavou hned na jednu, hned na druhou stranu a plnými nozdrami natahoval vzduch.

„Vidíte?“ zašeptal Sam. Samým rozčilením mluvil zdušeným hlasem, ačkoli nás zvíře na tu dálku rozhodně nemohlo slyšet. „Neříkal jsem, že už táhnou? Tohle je přední hlídka; pátrá, jestli je vzduch čistý. Zkušený hřebec! Ten se vyzná! Koukejte, jak se rozhlíží a větrí! Ale nás neucítí, protože vítr vane od něho k nám. Proto jsem také zvolil tohle místo.“

Najednou se mustang pustil do běhu. Nejdřív rovně, potom zakličkoval hned doprava, hned zase doleva a nakonec se prudce otočil zpátky a cvalem zmizel v místě, kde jsme ho poprvé zahlédli.

„Pozoroval jste to?“ zeptal se Sam. „Jak chytře se chová! Jak dovede využít každého keře, aby se kryl! Indiánský zvěd by to nedokázal lépe.“

„To je pravda. Úplně žasnu,“ potvrdil jsem mu.

„Ted' spěchá zpátky, aby podal svému generálovi hlášení, že vzduch je čistý. Jenže tentokrát se přepočítají, hihihhi! Sázím se, že nejpozději za deset minut jsou tady. Dávejte pozor! Víte, jak to uděláme?“

„Jak?“

„Vy ted' jed'te rychle zpátky na jižní konec prémie a tam čekejte! Já se přesunu opatrně na sever k tomu úvalu mezi kopci a schovám se v lese. Až se stádo ukáže, nechám ho přeběhnout a potom se pustím za ním. Bude prchat rovnou k vám – a pak se mu musíte ukázat! Obrátí se na útěk a poběží zase zpátky ke mně – a tak ho budeme mezi sebou honit sem a tam, až si vybereme dva nejlepší koně a ty si potom chytíme. Já si z nich nakonec vyberu toho lepšího a druhého zase pustíme. Souhlasíte?“

„Jak se tak můžete ptát?! Já se přece v lovu koní vůbec nevyznám, zatímco vy jste v něm určitě mistr. Musím se tedy řídit vašimi příkazy.“

„Máte pravdu; už jsem měl mezi koleny hezkých pár divokých mustangů, takže jste tím ‚mistrem‘ nestřelil ani tak moc vedle. Ale ted' hybaj, hybaj, ať už jste na místě, abychom nepropásli pravou chvíli!“

Vyhoupili jsme se zase do sedla a rozjeli se: on na sever a já na jih, až do míst, kudy jsme přednedávnem na prérii vjeli. Moje těžká medvědobijka mi byla v této situaci dost na obtíž a byl bych se jí rád prozatím zbavil. Ale mnohokrát jsem četl i slyšel, že obezřetný zálesák se od své

zbraně odloučí jen tenkrát, když má naprostou jistotu, že se nemá čeho obávat a že ji nebude potřebovat. To ale nebyl můj případ. Každým okamžikem se mohl ukázat nějaký indián, nebo dokonce dravé zvíře. Zkrátil jsem tedy jen řemen u pušky, aby pevně seděla a netloukla mě do boku.

Zarazil jsem mezi prvními stromy lesa, který lemoval prérii, a s napětím jsem čekal, jestli se mustangové objeví. Uvážal jsem jeden konec lasa na hrušku sedla a složené ve smyčkách jsem si ho potom položil před sebe, abych ho měl po ruce.

Na protější konec prerie jsem odtud vůbec nedohlédl, tedy jsem věděl, že koně neuvidím dřív, dokud mi je Sam Hawkens nenadežene blíž. Nečekal jsem ani čtvrt hodiny, když jsem v dálce opravdu spatřil houf tmavých teček, které se rychle zvětšovaly, až se konečně přiblížily natolik, že jsem je viděl v pravé velikosti. Ano, byli to mustangové, řítící se v divokém úprku proti mně.

Byl to úchvatný pohled na ta zvířata! Na jejich hřívy a ocasy, vlající ve větru jako pernaté chocholy! Stádo nemělo víc než nějakých tři sta koní – ale jak se pod jejich kopyty třásla zem! V čele se hnál čistě bílý hřebec, *nádherné* zvíře. Sotva který zálesák by ale měl chuť jezdit na bělouši – na koni, který by ho svou svítivou barvou už na dálku prozradil každému nepříteli!

Nadešla chvíle, abych se jim ukázal. Vyrazil jsem zpod stromů na volné prostranství a účinek se dostavil okamžitě – vedoucí bělouš se vzepnul, jako by do těla dostal kouli. Stádo se zarazilo; ozvalo se hlasité, polekané frkání. Potom, jako na povel, „celá škadrona čelem vzad“ a zvířata se, zase s běloušem v čele, hnala zpátky tam, odkud přišla.

Jel jsem pomalu za nimi. Nemusel jsem spěchat, protože jsem měl jistotu, že mi je Sam Hawkens zase nadežene. Přitom jsem se snažil rozluštit záhadu, která mi vrtala hlavou: když se totiž stádo před chvílíčkou na vteřinku přede mnou zarazilo, zdálo se mi, že jsem mezi koňmi zahlédl mezka. Mohl jsem se ovšem mýlit, a umínil jsem si, že podruhé se budu dívat pozorněji – zvlášť proto, že běžel vpředu, hned za vůdčím běloušem, skoro jako by měl mezi ostatními nějaké mimořádné postavení.

Po chvíli se hnalo stádo zase proti mně, ale jakmile mě spatřilo, znovu se ihned otočilo zpátky. To se opakovalo ještě několikrát a já se přitom přesvědčil, že jsem se nemýlil: opravdu byl mezi nimi jeden mezek. Bylo to krásné zvíře, světlehnědé, s tmavým pruhem na hřbetě, přes svou trochu velkou hlavu a delší uši opravdu skvělý exemplář. Upoutal můj zájem hlavně svou ohnivostí a chytrými očima, které mu svítily snad živěji než koním. Nejspíš svému majiteli utekl, když se kolem hnalo stádo mustangů, a už mezi nimi zůstal. *Tak* se mi líbil, že jsem si ho umínil chytit.

Nakonec jsme se už se Samem k sobě přiblížili natolik, že mustangové nemohli dopředu ani dozadu, a pustili se tedy do strany. Hnali jsme se za nimi a stádo se začalo drobit. Mezek zůstával v hlavní skupině po boku bělouše, a já se proto držel jich. Sam na něj měl podle všeho záslusk také.

„Vezmeme je mezi sebe: já zleva, vy zprava!“ volal na mě.

Nasadili jsme koním ostruhy, a nejenže jsme mustangům stačili, ale dokonce jsme je doháněli, ještě než doběhli k lesu. Zase se tedy otočili a chtěli prorazit mezi námi. Abychom jim to překazili, svedli jsme rychle naše koně k sobě. Mustangové se rozprchli na všechny strany, jako když se do hejna slepic spustí jestřáb. Bělouš s mezkem se utrhli od ostatních a jediní proletěli mezi mnou a Samem. Vyrázili jsme za nimi a Hawkens už točil nad hlavou lasem, ale ještě na mě posměvačně křičel: „Zase *greenhorn*! Nadosmrti *greenhorn*!“

„Pročpak?“ podivil jsem se.

„Protože vás učaroval ten bělouš vpředu, jestli se nepletu, hihihih!“

Odpověděl jsem mu, ale dusot kopyt moje slova přehlušil. Tak tohle si o mně myslel! Nechal jsem tedy mezka jemu a zabočil stranou, kde teď mustangové zmateně pobíhali a úzkostně řehtali a frkali. Sam se zatím přiblížil k mezkovi natolik, že už mohl vrhnout laso. Smyčka sklouzla zvířeti přes hlavu na šíji. Teď musel jezdec prudce strhnout svého koně zpátky, aby vydržel škubnutí, až se rozvinuté laso napne. Měl ale smůlu – udělal to, jenže o vteřinku později, než měl. Kůň se ještě dost pevně nevzepřel a napjaté laso ho strhlo na zem. Sam vyletěl vysoko do vzduchu a nádherným kotrmelcem se snesl o kus dál do

trávy. Kůň se rychle vzpamatoval a utíkal dál. Tím napětí lasa povolilo a mezek, který se zarazil, ale neupadl, měl volnou cestu. Nasadil opět k cvalu; a protože laso pevně drželo na hrušce sedla, strhl s sebou i Samova koně a oba prchali přes prérii. Ihned jsem spěchal k Samovi podívat se, jestli se nezranil. Byl už ale na nohou a zděšeně na mě volal: „U sta hromů! Tady mi s tím mezkem ukazuje paty i Dickův kůň, jestli se nepletu – a nedal mi ani ‚Sbohem‘!“

„Neudělal jste si nic?“

„Ne. Slezte rychle dolů a půjčte mi koně! Musím oba dezertéry chytit. Honem, dělejte!“

„A to tedy ne!“ odmítl jsem. „Co kdybyste znovu předvedl to své zajímavé salto – to by pak byli v tahu oba koně.“

Pobídl jsem ryzáka a pustil se za mezkem sám. Byl už sice hezký kus přede mnou, ale najednou se nějak nemohl s koněm shodnout. Jedno zvíře chtělo sem, druhé tam, a tím se zdržovali, svázáni k sobě lasem. Proto jsem je také celkem snadno dohonil a chopil se lasa; a když jsem si ho několikrát otočil kolem ruky, měl jsem už jistotu, že mezka zkroťím. Protože jsem měl Samova koně už u sebe, mezkovi jsem laso popustil skoro na celou délku. Chvilí jsem ho nechal běžet, zatímco jsem se držel s oběma koni za ním; ale pak jsem mu začal laso pomalu přitahovat, takže se smyčka stahovala stále víc a víc. Zdánlivým povolováním jsem nakonec dosáhl toho, že se mezek dal i jakž takž ovládat, až jsem ho nakonec obloukem zavedl k Samovi. Kousek od něho jsem silným škubnutím zadrhl mezkovi smyčku kolem krku tak pevně, že ztratil dech a svalil se na zem.

„Držte pevně, dokud toho buřiče nebudu mít v ruce!“ křičel Sam. Rozběhl se k mezkovi, který ležel na zemi a všema čtyřma divoce kopal, a postavil se těsně k němu. „Teď povolte!“ poručil.

Odvázal jsem laso nejdřív od sedla Dickova koně a potom popustil i smyčku. Mezek nabral dech a vyskočil. Právě tak rychle se mu na hřbet vyšvihl Sam. Zvíře na okamžik strnulo bez hnutí, jakoby ochromené leknutím. Potom se však začalo hned vzpínat, hned vyhazovat a najednou skočilo všema čtyřma do boku a vyhrbilo se jako kočka – ale maličký Sam seděl jako přikovaný.

„Dolů mě nedostane!“ volal na mě. „Teď ještě zkusí to poslední – pláchnout i se mnou! Čekejte tady na mě! Přivedu ho zpátky krotkého jako jehně, jestli se nepletu.“

Ale tentokrát se pletl. Mezka vůbec nenapadlo utíkat: svalil se nečekaně na zem a začal se válet. Sam musel chtít nechtě dolů, aby nepřišel o kosti. Seskočil jsem z koně, popadl konec lasa vláčející se po zemi a rychle jsem ho přivázal k silnému kořenu blízkého keře. Mezek, který se zbavil jezdce, vyskočil a rozběhl se. Laso se napnulo, ale kořen trhnutí vydržel a smyčka se zase pevně zadrhla. Zvíře se znovu ocitlo na zemi.

Sam Hawkens se zatím postavil a ohmatával si všechny kosti. Tvářil se, jako by se byl napil octa, a hudoval: „Nechte tu bestii běžet! Tu nezkrátí nikdo, jestli se nepletu!“

„To by bylo hezké, nechat se zahanbit od zvířete, jehož táta nebyl nic než osel! Však on začne sekat dobrotu! Dávejte pozor!“ Odvázal jsem laso od kořene a zešíroka jsem se rozkročil zvířeti nad hřbetem. Jakmile ucítilo, že zase může nabrat dech, vyskočilo a nadzvedlo mě. Teď záleželo především na pevném stisku stehen – tak silném, že se mu budou prohýbat žebra. To zvířeti stlačuje útroby, budí v něm smrtelnou úzkost a činí ho značně povolným. Zatímco se mě mezek snažil zbavit stejným způsobem jako před chvílí Sama, smotal jsem laso, které se vláčelo ještě po zemi, a potom jsem provaz pevně uchopil hned za smyčkou. Tu jsem podle potřeby vždycky trochu přitáhl, jakmile jsem zpozoroval, že se mezek chystá převalit se na zem. Takovým přiškrcováním a tlakem stehen na žebra se mi ho podařilo udržet na nohou.

Byl to tuhý boj – boj síly proti síle. Byl jsem už celý zpocený; ale proti mezkovi to nebylo nic: z něho se pot řinul přímo čůrkem a od huby mu odkapávaly kusy husté pěny. Ale ponenáhlu mu přece jen síly docházely: jeho pohyby ztrácely na prudkosti a svévolnosti. Vztekklé frkání se změnilo v kašlavé supění. Nakonec se pode mnou složil na zem – ne úmyslně, nýbrž naprostým vysílením – a s vykroucenýma očima zůstal nehybně ležet.

Zhluboka jsem se nadechl. Bylo mi, jako bych měl všechny vazy a šlachy v těle zpřetrhané.

~~~~~

Zvedali jsme ho a tahali, až jsme ho postavili. Mezek poslušně stál; ale sotva se udržel na nohou, jak se mu třásl. Když jsme ho začali sedlat, ani se nijak nezpěchoval. A když se na něj Sam vyhoupl, ochotně a citlivě reagoval na každý pokyn uzdou jako nějaký dávno příježděný kuň.

„Vypadá to, že už pána měl,“ prohlásil Hawkens, „a zřejmě dobrého jezdce. Nejspíš mu utekl. Víte, jak mu budu říkat?“

„No?“

„Marta. Už jsem jednou mezka měl, a ten se jmenoval Marta. Tak se nemusím namáhat a nebudu vymýšlet žádné nové jméno.“

„Budete tedy mít mezka Martu a pušku Lízu.“

„Jo, to jsou dvě nejhezčí jména, nemyslíte? A teď bych vás ještě chtěl poprosit o velkou laskavost.“

„O co jde?“

„Nemluvte o tom, co se tady stalo. Budu vám vděčný.“

„Nesmysl, Same! Samozřejmě si nezasluhuje vděk.“

„Ale tahle jo. Nerad bych slyšel tu bandu v táboře řehtat se, kdyby věděla, jak Sam Hawkens přišel ke své nové, milounké Martě! Měli by z toho ukrutnou švandu. Když nic neřeknete, tak já –“

„Už dost, prosím vás,“ přerušil jsem ho. „Je zbytečné ztrácet o tom slovo. Jste můj učitel a můj přítel. Víc snad nepotřebuju říkat.“

V jeho maličkých, jindy tak šelmovských očkách se najednou zaleskla vláha a vzrušeně zvolal: „Samozřejmě – jsem váš přítel, sire; a kdybych věděl, že pro vás opravdu něco znamenám, ukrutně by to potěšilo moje staré srdce!“

Podal jsem mu ruku. „Tu radost vám můžu udělat, milý Same. Můžete věřit, že vás mám rád, *upřímně* rád – jako..., třeba jako moc hodného a dobrého strejčka. Stačí vám to?“

„Bohatě, sire, *bohatě*! Jsem radostí bez sebe a chtěl bych vám to nějak oplatit. Udělalo by vám třeba radost, kdybych tuhleto svou novou Martu tady teď hned na místě schlamstl i s chlupama? Nebo kdybych snad –“

„Dejte pokoj!“ rozesmál jsem se. „Už jste toho pro mě udělal dost, a jistě ještě uděláte. Nechte tedy Martu prozatím žít a koukejte, abychom radši už byli zase zpátky v táboře. Chci pracovat.“

„A tohle tady práce nebyla?“ namítl Sam. „Jestli už tohle nebylo nic, pak nevím, čemu vy vlastně říkáte práce!“

Lasem jsem uvázal Dickova koně ke svému a vyjeli jsme. Mustangové už zatím dávno zmizeli. Mezek ochotně poslouchal svého jezdce. Však Sam také cestou radostně pokřikoval: „Ta Marta má školu, *moc* dobrou školu. Při každém kroku to poznávám víc. Rozpomíná se asi na to, co kdysi uměla, ale pak mezi mustangy zapomněla. Doufejme, že má nejenom oheň, ale že je i příchýlná.“

„I kdyby ne, není ještě tak stará, aby se nemohla ledaco naučit.“

„Kolik jí hádáte?“ zeptal se Sam.

„Tak pět let, víc ne.“

„Moje řeč. Ale ještě se o tom přesvědčím, jestli je to tak. Za to zvíře mám co děkovat vám, *jen* vám! Měl jsem teď dva smolné, moc špatné dny – zato vám se vyvedly. To jste si asi nemyslel, že se tak brzy naučíte lovit bizony i mustangy, vidíte?“

„Asi ne. Ale tady na Západě musí být člověk připravený na všechno. Snad se naučím lovit i jinou zvěř.“

„Hm, ale jen abyste z toho vždycky vyvázl tak šťastně jako v těchto dnech. Moc jste riskoval. Nesmíte zapomínat, že jste pořád *greenhorn*, sire. Zvláště včera visel váš život na vlásku. Lovit bizony je pořádně nebezpečné. Jenom jedno jediné zvíře je ještě nebezpečnější než oni!“

„Kterépak?“

„Medvěd.“

„Snad nemyslíte černého medvěda s tím žlutým čenichem!“

„Amerického baribala? – Kdepak, to je dobromyslný a mírumilovný bručoun, který by se naučil snad i kolíbat mimina. Já myslím šedivého grizzlyho ze Skalistých hor! Četl jste přece o všem, tak jistě také o něm, ne?“

„Jistě, četl.“

„Buďte rád, jestli žádného nepotkáte! Ten když se postaví na zadní, měří hodně přes dva metry. Jediným chroustnutím vám rozdrtí hlavu na kaši; a když ho někdo napadne a zraní, rozzuří se a nedá si pokoj, dokud svého protivníka neoddělá a neroztrhá na maděru.“

„Nebo dokud protivník neoddělá jeho!“

„Hoho! Už zase ta vaše hrozná lehkomyšlnost! Vy mluvíte o obrovském, nepřemožitelném grizzlym tak bez respektu, jako by to byl nějaký malý dobráček mýval.“

„To ne, podceňovat ho nechci, ale nepřemožitelným grizzly jistě není. Jako žádná šelma.“

„To víte nejspíš také z těch svých knih, hihihih!“

„Jistě.“

„Hm. Zdá se mi, že za tu vaši lehkomyšlnost můžou právě ty knihy. Jinak jste docela rozumný chlapík, jestli se nepletu. Vy byste byl patrně schopný pustit se do grizzlyho zrovna tak jako včera do těch bizonů.“

„Kdyby nebylo vyhnutí, tak ano.“

„Jak to myslíte, sire? Co to má znamenat? Každý člověk se přece může vyhnout, když chce!“

„To znamená, že může utéct, když je zbabělý. To jste tím chtěl říct?“

„Jo, ale o zbabělosti nemůže být řeč. Utéct grizzlymu není zbabělost. Naopak, napadnout ho je hotovou sebevraždou.“

„V tom se naše názory rozcházejí, milý Same. Bránit se musím a jinému jít na pomoc také – to jsou dva případy, kdy utéct nesmím. Ostatně, leckdo by možná rád změřil síly se šedákem i jen tak – třeba aby si potom pochutnal na jeho tlapách.“

Sam byl těmi slovy doslova šokován. „Vy jste nenapravitelný!“ zvolal. „Začínám se o vás vážně bát! Poděkujte pánubohu, jestli se nikdy s těmi tlapami nesetkáte! I když musím přiznat, že byste si na nich pošmákl dokonce víc než na bizoní ledvině!“

„Ale vy si se mnou děláte opravdu zbytečné starosti, Same,“ uklidňoval jsem ho. „Copak už někdo viděl grizzlyho v téhle končině?“

„A proč by ne? Grizzly žije přece v celých horách. Když sleduje toky vod, sejde někdy i dolů na prérii, dokonce i hluboko do ní. Běda tomu, na koho narazí! Už o tom ale nemluvme!“

Prozatím jsme nemohli v hovoru pokračovat, protože jsme dorazili do tábora, který se za naší nepřítomnosti posunul o značný kus dopředu. Bancroft se totiž se svými třemi geometry důkladně obul do práce: patrně aby už jednou konečně ukázal, že umí dělat, když chce. Pochopitelně jsme vzbudili rozruch.

„Mezek, mezek!“ vítali nás. „Kde jste ho sebral, Hawkensi?“

„Právě mi přišel poštou,“ odpovídal s vážnou tváří.

„Nepovídejte! A od koho?“

„Expres poštou, pod křížovou páskou za dva centy. Chcete snad vidět obálku?“

Jedni se smáli, druzí láteřili, ale Sam dosáhl účelu – nikdo se už dál neptal. Jestli byl k Dicku Stoneovi a Willu Parkerovi sdílnější, to jsem nemohl sledovat, protože jsem ihned začal ostatním pomáhat s dalším vyměřováním. Práce se nám mimořádně dařila a do večera jsme se dostali tak daleko, že příští ráno jsme už měli s trasováním pokročit až do údolí, kde jsme se Samem včera natrefili na bizony. Když jsme o tom spolu večer mluvili, zeptal jsem se ho, jestli nehrozí nebezpečí, že nás tam překvapí bizoni – jestli se totiž po tom předvoji nemáme připravit na to, že se tamtudy teď požene celé hlavní stádo. Ale Sam zavrtěl hlavou: „Co vás napadá, sire! Bizoni jsou zrovna tak chytří jako mustangové. Ten předvoj, co jsme rozehnali, byl přední hlídka, a ta se hned vrátila a varovala hlavní stádo. To už v téhle chvíli určitě táhne docela jinudy a vyhne se tomu údolí jako čert kříži.“

3

PRVNÍ INDIÁNI

Časně ráno jsme se s táborem rozložili v horní části údolí. Hawkens, Stone a Parker se stěhování nezúčastnili, protože Sam chtěl svou novou Martu přiježdit a oba přátelé ho doprovázeli na prérii, kde jsme včera mezka chytili a kde měl pochopitelně pro svou družuru místa habaděj.

My geometři jsme se nejdříve věnovali rozmísťování trasírek, zaměřovacích tyčí, a jako figuranti nám přitom pomáhali někteří Rattlerovi muži. Sám Rattler se s ostatními potloukal lhostejně a bezstarostně po okolí. Přitom jsme se my i on náhodou dostali blízko k místu, kde jsem složil oba bizony. Užasl jsem, když jsem zjistil, že ten velký starý býk tam už není. Zbýval po něm jen vyležený ovál a od toho vedl do křoví pruh slehlé trávy, asi půldruhého metru široký.

„Hrome! Je něco takového vůbec možné?!“ nestačil se Rattler divit. „Vždyť jsme si oba býky dobře prohlédli, když jsme tu byli pro maso! Byli mrtví. To teda musel být tenhle mrtvý jen zdánlivě!“

„Vážně?“ zapochyboval jsem.

„To se rozumí. Nebo si myslíte, že se mrtvý bizon může sebrat a zmizet?“

„A musel se sebrat sám?“ namítl jsem. „Nemohl ho třeba sebrat někdo jiný?“

„Táák? A kdopak asi?“

„Třeba indiáni. Tamhle nahoře jsme včera našli stopu indiánského mokašínu.“

„Pche! *Greenhorni* mají vždycky hrozně chytré řeči! Kdyby ho odťáhli indiáni, odkud by asi tak přišli?“

„Odněkud,“ odpověděl jsem.

„Moc moudré. Snad dokonce z nebe! Nebo spadli z měsíce, jako vy, protože jinak by tu po nich zůstaly stopy. – Ne, ten bizon byl mrtvý jen zdánlivě; a když se probral, odvěkl se odtud někam do křoví a tam potom dodělal doopravdy. Hned se podíváme.“ A vydal se s kumpány po široké stopě. Snad si myslel, že půjdu s ním. Ale měl jsem práci, a také se mi nelíbilo jeho pohrdavé chování. Ostatně, mě vůbec nezajímalo, co se s mrtvolou starého býka stalo. Pustil jsem se proto zase do svého vyměřování; ale ještě jsem nezvizíroval ani první stupnicovou lat', když se z křoví rozlehl mnohohlasý zděšený křik. Třesky dvě tři rány a potom jsem slyšel Rattlera řvát: „Na stromy, rychle na stromy – jinak je po vás! Šplhat neumí!“

Koho tím myslel, že neumí šplhat?

Vzápětí se z křovin vyřítil jeden z Rattlerových mužů, a to takovými skoky, jaké dokáže jen člověk na smrt vyděšený.

„Co je, co se děje?“ křikl jsem na něj.

„*Medvěd! Obrovský medvěd, grizzly!*“ zasupěl, zatímco se kolem mě jen mihl.

Zároveň se z houštiny rozkřičel úpěnlivý hlas: „Pomóóc, pomóóc! Drží mě! Pomóóc!“

Tak zoufale úpí jen člověk, který hledí do tváře smrti. Tomu muži bezesporu hrozilo krajní nebezpečí. Nutně potřeboval pomoc. Ale jak to udělat? Pušku jsem nechal ve stanu, protože mi v práci překážela – a nebylo to žádnou lehkomyšlností, protože ochranou nás vyměřovačů měli být právě ti „zálesáci“. Než bych se byl s puškou vrátil, mohl medvěd

toho muže v houštině roztrhat. Musel jsem na něj jít jen s tím, co jsem měl u sebe – a to byly nůž a dva revolvery za pasem.

Co je to ale za zbraně na šedého medvěda! Vždyť grizzly je příbuzný s vymřelým jeskynním medvědem a patří vlastně do pravěku. Vzpřímený měří až tři metry a ti největší obři váží někdy až pět metrů. Má přímo nepředstavitelnou sílu; dovede například docela lehce klu-sat s jelenem nebo bizoním teletem v tlamě a jezdec mu může ujet je-dině tehdy, jestliže má mimořádně silného a vytrvalého koně – jinak ho šedý medvěd dohoní.

Přesto jsem se vrhl do křoví. Stopa vedla hlouběji, než jsem tušil, až k místu, kde houštiny přecházely v les. Odtamtud také medvěd přišel a tam zase býka odvedl. Tím také pochopitelně smazal své stopy; proto je tedy nemohli vidět.

Byla to ošklivá chvíle. Někde daleko za mnou se ozývalo hulákání geometrů, kteří asi běželi do stanů pro zbraně, přede mnou křičeli naši zálesáční „ochránci“ a do toho všeho zazníval nepopsatelný řev nešťast-níka, kterého měl medvěd v drápech.

Velkými skoky jsem se blížil k cíli. A náhle jsem zaslechl medvěda – při hlubokých hrdelních zvucích, které vydával, až stydla krev v žilách. V příštím okamžiku jsem stanul na místě neštěstí. Přede mnou leželo na cucky rozsápané tělo bizona. Zleva i zprava na mě křičeli Rattlerovi kumpáni, kteří rychle vylezli na stromy. Přímo proti mně, za troskami bizona, se jeden zálesák také pokusil vyšplhat se na strom, ale medvěd byl rychlejší. Muž visel na první, nejnižší větvi, oběma rukama ji kře-čovitě svíral, aby nespádl, a grizzly, který stál na zadních, mu předními prackami drásal břicho a stehna.

Muž byl odsouzen k smrti; záchrana byla vyloučena. Nemohl jsem mu pomoci a nikdo by mi nebyl mohl nic vytýkat, kdybych se byl obrá-til a utekl, ale podívaná, která se naskýkala mým očím, mě neodolatelně pudila k činu. Popadl jsem jednu z odhozených pušek, které se válely po zemi. Bohužel však nebyla nabitá. Otočil jsem ji, přeskočil rozsápa-ného bizona a pažbou jsem ze všech sil udeřil medvěda do lebky. Byl to směšný čin – puška se mi v rukou rozletěla na třísky. Na takovou lebku neplatila ani řeznická sekera. Ale přece jsem tím dokázal, že se medvěd

od své oběti odvrátil. Beze spěchu po mně otočil hlavu – skoro jako by se divil, jaký červíček si ho dovoluje znervózňovat. Měřil si mě svýma malýma očkami a snad uvažoval, má-li zůstat při své dosavadní kořisti, nebo se vrhnout na mě. Těch pár vteřin mi zachránilo život. Napadlo mě totiž to jediné, čím jsem si mohl v dané situaci pomoci. Vytrhl jsem jeden revolver, přiskočil těsně k medvědovi, který stál dosud obrácený ke mně zády, jen s hlavou otočenou, a vpálil jsem mu tři čtyři rány do očí. Provedl jsem to téměř bleskově. Potom jsem střelhitě uskočil do strany a zůstal jsem ostražitě stát opodál; zároveň jsem si připravil svůj dlouhý lovecký tesák, „bowiák“.

Sebekratší otálení na místě bych zaplatil životem, protože oslepená šelma se ihned otočila od stromu a vrhla se k místu, kde jsem ještě před vteřinkou stál. Grizzly mě tam ovšem už nezastihl, a začal mě proto s vraždychtivým prskáním a zběsilým mlácením prackami hledat. Počínal si jako šílený: točil se na všech čtyřech dokolečka, rval drápy drny ze země, hrabal všude kolem sebe předními prackami a skákal na všechny strany – ale vše marně: nemohl mě najít. Naštěstí jsem dobře trefil. Snad by mu byl posloužil čich, byl ovšem bolestí a vztekem téměř nepříčetný, tedy mu ani smysly nesloužily.

Nakonec se začal zajímat víc o svá zranění než o toho, kdo mu je způsobil. Posadil se a hrozivě vyceněný si začal předními tlapami vytírat oslepené oči. Přiskočil jsem k němu a dvakrát jsem mu vrazil tesák mezi žebra. Okamžitě po mně sekl prackou, jenže já jsem už zatím zase uskočil. Protože jsem nezasáhl srdce, grizzly se vzb chopil a začal hledat znovu, a ještě zuřivěji než předtím. Asi po deseti minutách však znatelně ochabl, ztratil zřejmě příliš mnoho krve. Opět padl na zadek, a tím mi poskytl příležitost ke dvěma dalším bodnutím. Tentokrát jsem se trefil lépe. Šedák se začal kácet; udělal však ještě několik vrávoravých kroků, trochu se zapotácel ze strany na stranu, znovu se pokusil vztyčit se – ale k tomu už neměl dost sil. S funěním a chroptěním se sesunul na zem a v marné snaze postavit se na nohy se několikrát převálil, až se konečně natáhl a zůstal bez hnutí ležet.

„Chválabohu!“ zvolal Rattler nahoře na stromě. „Je po něm! To bylo příšerně nebezpečné!“